

Uradni list

Evropske unije

L 119

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Zvezek 56

30. april 2013

Vsebina

II *Nezakonodajni akti*

SKLEPI

2013/197/EU:

- ★ **Sklep Komisije z dne 27. oktobra 2010 o državni pomoči št. C 15/08 (ex N 318/07, N 319/07, N 544/07 in N 70/08), ki jo Italija namerava izvesti v korist podjetja Cantiere Navale De Poli (notificirano pod dokumentarno številko C(2010) 7253) ⁽¹⁾** 1

2013/198/EU:

- ★ **Sklep Komisije z dne 27. junija 2012 o državni pomoči SA.28356 (C 37/09 (ex NN 226/09)) – Habidite Alonsotegi (notificirano pod dokumentarno številko C(2012) 4194) ⁽¹⁾** 9

2013/199/EU:

- ★ **Sklep Komisije z dne 25. julija 2012 o državni pomoči SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Različne stopnje takse, ki se na Irskem uporabljajo za letalska potovanja (notificirano pod dokumentarno številko C(2012) 5037) ⁽¹⁾** 30

Cena: 3 EUR

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP

SL

Akti z rahlo natisnjenimi naslovi so tisti, ki se nanašajo na dnevno upravljanje kmetijskih zadev in so splošno veljavni za omejeno obdobje.

Naslovi vseh drugih aktov so v mastnem tisku in pred njimi stoji zvezdica.

II

(Nezakonodajni akti)

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE

z dne 27. oktobra 2010

o državni pomoči št. C 15/08 (ex N 318/07, N 319/07, N 544/07 in N 70/08), ki jo Italija namerava izvesti v korist podjetja Cantieri Navale De Poli

(notificirano pod dokumentarno številko C(2010) 7253)

(Besedilo v italijanskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2013/197/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

rok dobave za ladjo C 241 podaljša za 8 mesecev, za ladjo C 242 za 6 mesecev, za ladjo C 243 za 9 mesecev in za ladjo C 244 za 10 mesecev.

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami⁽¹⁾, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

(2) Priglasitve so se nanašale na pomoči, ki jih je Italija odobrila družbi De Poli na podlagi državne pomoči N 59/2004, ki jo je Komisija potrdila dne 19. maja 2004⁽²⁾ na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 1177/2002 z dne 27. junija 2002 o začasnem obrambnem mehanizmu za ladjedelništvo⁽⁴⁾, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 502/2004⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu: „italijanska shema“ in „Uredba o začasnem obrambnem mehanizmu“).

(3) Italija je Komisiji predložila dodatne informacije o priglasitvah z dopisi z dne 31. julija 2007, 31. avgusta 2007, 7. septembra 2007, 12. novembra 2007 in 25. januarja 2008.

(4) Z dopisom z dne 16. aprila 2008 je Komisija italijanskim organom sporočila svojo odločitev o sprožitvi postopka na podlagi člena 108 (2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)⁽⁶⁾ v zvezi s priglasenimi prošnjami za podaljšanje. Odločba Komisije o sprožitvi postopka je bila objavljena v Uradnem listu Evropske unije⁽⁷⁾. Zainteresirane stranke so bile pozvane k predložitvi pripomb v zvezi s tem.

I. POSTOPEK

(1) Italija je z dopisi z dne 6. junija 2007, 24. septembra 2007 in 6. februarja 2008 priglasila prošnje za podaljšanje triletnega roka za dobavo štirih tankerjev za prevoz kemikalij (poimenovanih C 241, C 242, C 243 in C 244), ki naj bi jih zgradili v ladjedelnici Cantieri Navale De Poli (v nadaljnjem besedilu: „družba De Poli“ ali „ladjedelnica“) ⁽²⁾. Natančneje, Italija je prosila, da se ji

⁽¹⁾ UL C 208, 15.8.2008, str. 14.

⁽²⁾ Priglasitve so bile evidentirane s sklici št. N 319/07 za ladjo C 243 (dopis z dne 6. junija 2007), N 318/07 za ladjo C 244 (dopis z dne 6. junija 2007), N 544/07 za ladjo C 242 (dopis z dne 24. septembra 2007) in N 70/08 za ladjo C 241 (dopis z dne 6. februarja 2008).

⁽³⁾ UL C 100, 26.4.2005, str. 27.

⁽⁴⁾ UL L 172, 2.7.2002, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 81, 19.3.2004, str. 6.

⁽⁶⁾ Člena 87 in 88 Pogodbe ES sta s 1. decembrom 2009 postala člena 107 in 108 PDEU; vendar se njuna vsebina ni spremenila. V tem sklepu je treba sklicevanje na člena 107 in 108 PDEU razumeti kot sklicevanje na člena 87 in 88 Pogodbe ES, kadar je to primerno.

⁽⁷⁾ Glej opombo 1.

- (5) Italija je predložila pripombe glede odločitve o sprožitvi postopka z dopisom z dne 16. junija 2008, evidentiranim 17. junija 2008. Komisija je prejela pripombe družbe De Poli prav tako z dopisom z dne 16. junija 2008, evidentiranim 17. junija 2008. Italija je predložila dodatne informacije z dopisom z dne 30. junija 2008, evidentiranim istega dne, ter z dopisom z dne 29. oktobra 2008, evidentiranim 3. novembra 2008.
- (6) Italija je z dopisom z dne 15. julija 2008, evidentiranim 22. julija 2008, prosila za drugo podaljšanje roka za dobavo dveh ladij, in sicer do 30. septembra 2008 za ladjo C 242 in do 30. septembra 2008 za ladjo C 244.
- (7) Italija je z dopisom z dne 20. januarja 2009, evidentiranim 22. januarja 2009, zaprosila za tretje podaljšanje roka za dobavo, in sicer do 31. decembra 2008 za ladjo C 242 in do 28. februarja 2009 za ladjo C 243. Z dopisom z dne 14. aprila 2009, evidentiranim 15. aprila 2009, je Italija prosila za dodatno (četrto) podaljšanje roka za dobavo, in sicer do 30. junija 2009 za ladjo C 242, do 30. septembra 2009 za ladjo C 243 in do 30. novembra 2009 za ladjo C 244.
- (8) Komisija je z dopisom z dne 8. maja 2009, ki je bil evidentiran istega dne, Italijo prosila za dodatne informacije, za odgovor pa jo je znova prosila z dopisom z dne 12. junija 2009. Italija je odgovorila z dopisom z dne 23. septembra 2009⁽⁸⁾, v katerem je Komisijo obvestila le o tem, da je družba De Poli dobila dovoljenje za dogovor z upniki⁽⁹⁾.
- (9) Italija je z dopisom z dne 28. januarja 2010, evidentiranim 1. februarja 2010, uradno umaknila predložene prošnje za podaljšanje za ladji C 242 in C 243⁽¹⁰⁾.
- (10) Komisija je z elektronsko pošto z dne 2. marca 2010 Italijo prosila, naj pojasni stanje prigrasitev v zvezi z ladjama C 241 in C 244.
- (11) Italija je z elektronsko pošto z dne 10. junija 2010, evidentirano 17. junija 2010, Komisijo obvestila, da je bila ladja C 241 dokončana 31. avgusta 2008 in dobavljena 3. novembra 2008 ter da priglašena prošnja za podaljšanje dobavnega roka za to ladjo ni bila umaknjena.
- (12) Z dopisom z dne 16. junija 2010, evidentiranim 28. junija 2010, je Italija uradno umaknila prošnje za podaljšanje za ladjo C 244.

II. OKVIR

- (13) Dejstva, ki so navedena v nadaljevanju, se nanašajo samo na ladjo C 241, saj je Italija umaknila prošnje za podaljšanje za ladje C 242, C 243 in C 244.
- (14) Družba De Poli je italijanska ladjedelnica v Pellestrini (Benetke), ki se od 90-ih let ukvarja z gradnjo ladij za prevoz kemikalij in tankerjev. Leta 2007 je bilo v ladjedelnici 320 zaposlenih, vključno s podizvajalci, njen letni promet pa je obsegal 70 milijonov EUR. 11. februarja 2010 je pristojno italijansko sodišče potrdilo dogovor z upniki glede ladjedelnice⁽¹¹⁾.
- (15) 28. januarja 2005 je družba Arcotur S.r.l. pri družbi De Poli naročila gradnjo ladje C 241. V skladu s pogodbo ima ladja za prevoz kemikalij C 241 naslednje tehnične lastnosti: skupno dolžino 125 metrov; širino med zunanjimi robovi reber 19 metrov; nosilnost približno 7 300 ton in hitrost 15 vozlov, kar pomeni 85 % največje stalne moči. V prodajni pogodbi je bil rok za dobavo ladje C 241 kupcu Arcotur S.r.l. določen do 31. decembra 2007 za skupni znesek 30 milijonov EUR.
- (16) Ladjedelnica je 26. maja 2006 nekemu dobavitelju (v nadaljnjem besedilu: dobavitelj) naročila reduktor za ladjo, ki bi moral biti dobavljen do 3. septembra 2007, kot je potrdil dobavitelj. Po informacijah ladjedelnice De Poli je reduktor za ladjo C 241 poseben model z enkratnimi lastnostmi, ki se od standardnega proizvoda istega dobavitelja razlikuje v več tehničnih pogledih.
- (17) 6. julija 2006 sta družbi Arcoin S.p.A. (nekdanji Arcotur S.r.l.) in De Poli spremenili pogodbo, podpisano 28. januarja 2005, ter v naročilo za ladjo C 241 vnesli naslednje spremembe: skupno dolžino 112 metrov; širino med zunanjimi robovi reber 16,8 metra; nosilnost 5 300 ton in znižano ceno na 23 milijonov EUR.

⁽⁸⁾ Komisija je dopis prejela in evidentirala šele 19. februarja 2010.

⁽⁹⁾ Dogovor z upniki v italijanskem pravu pomeni kolektivni postopek, določen z zakonom o stečaju, s katerim si dolжник prizadeva doseči poravnavo z upniki tako, da jim predstavi predlog prestrukturiranja dolga. Predlog nato prouči sodišče v kraju, v katerem ima družba registrirani sedež. Sodišče lahko izda sklep o odobritvi postopka ali predlog zavrne in uradno razgласi dolžnikov stečaj. Če je postopek dogovora z upniki odobren, dolжник pod nadzorom stečajnega upravitelja še naprej razpolaga s sredstvi družbe in vodi njeno poslovanje.

⁽¹⁰⁾ Umik je bil ponovno potrjen z dopisom z dne 13. maja 2010, evidentiranim 15. maja 2010.

⁽¹¹⁾ Podjetje je prosilo za odobritev dogovora z upniki že od začetka leta 2009 (glej opombo 9 za kratko opredelitev dogovora z upniki).

- (18) Družba Arcoin S.p.A. je 20. julija 2006 pogodbo o gradnji ladje C 241 odstopila družbi Elbana di Navigazione S.p.A.
- (19) Reduktor, naročen 26. maja 2006, ob dogovorjenem roku dne 3. septembra 2007 ni bil gotov. S pismom z dne 23. oktobra 2007 je dobavitelj družbo De Poli obvestil, da zaradi pomanjkanja surovin na trgu in posledične zamude podizvajalcev z dobavo, reduktorja ni bilo mogoče pravočasno dobaviti. Dobavitelj je 18. januarja 2008 potrdil, da je bil dobavni rok za reduktor podaljšan do februarja 2008, s približno šestmesečno zamudo glede na prvotni dobavni rok.
- (20) Italijanski organi so zato prosili za podaljšanje dobavnega roka za C 241 do 31. avgusta 2008, tj. za osem mesecev od predvidenega pogodbenega roka za dobavo ladje (31. decembra 2007).
- (21) Komisija je končno na podlagi prejetih informacij ugotovila, da je bila ladja C 241 dobavljena 3. novembra 2008 ⁽¹²⁾.
- (24) V skladu s členom 2(4) Uredbe o začasnem obrambnem mehanizmu lahko Komisija odobri podaljšanje triletnega roka dobave, „kadar ugotovi, da je to utemeljeno zaradi tehnične zahtevnosti zadevnega posameznega ladjedelniškega projekta ali zaradi zamud zaradi nepričakovanih večjih in opravičljivih motenj delovnega programa ladjedelnice zaradi izjemnih nepredvidljivih okoliščin zunaj gospodarske družbe“.
- (25) Maja 2004 je Komisija na podlagi Uredbe o začasnem obrambnem mehanizmu odobrila italijansko shemo pomoči ladjedelnice ⁽²⁰⁾, ki predpisuje pogoje v skladu s tistimi iz navedene uredbe. V italijanski shemi sta zlasti predvideni odobritev pomoči do največ 6 % pogodbene vrednosti pred pomočjo v podporo ladjam, ki se dobavijo v treh letih po podpisu končne pogodbe, in možnost Komisije, da lahko podaljša končni rok, „kadar ugotovi, da je to utemeljeno zaradi tehnične zahtevnosti zadevnega posameznega ladjedelniškega projekta ali zaradi zamud zaradi nepričakovanih večjih in opravičljivih motenj delovnega programa ladjedelnice zaradi izjemnih nepredvidljivih okoliščin zunaj gospodarske družbe“ (odstavek 29 italijanske sheme).
- (26) Ladjedelnica De Poli je 31. januarja 2005 italijanskim organom predložila zahtevo za odobritev 1,3 milijona EUR pomoči, predvidene v omenjeni shemi, za gradnjo ladje C 241.

III. POMOČ

- (22) Uredba o začasnem obrambnem mehanizmu ⁽¹³⁾ določa začasne in izredne ukrepe, da se pomaga ladjedelnice Skupnosti v segmentih, ki so utrpeli resno škodo zaradi neelojalne korejske konkurence ⁽¹⁴⁾.
- (23) Na podlagi Uredbe o začasnem obrambnem mehanizmu je odobritev neposredne pomoči do največ 6 % pogodbene vrednosti pred pomočjo ⁽¹⁵⁾ v podporo pogodbam za gradnjo posebnih vrst trgovskih ladij (ladij za prevoz kontejnerjev, ladij za prevoz kemikalij, tankerjev in ladij za prevoz utekočinjenega zemeljskega plina ⁽¹⁶⁾), združljiva z notranjim trgov pod naslednjimi pogoji: kadar za pogodbo konkurira korejska ladjedelnica, ki ponuja nižjo ceno ⁽¹⁷⁾, če je bila končna pogodba sklenjena pred potekom veljavnosti same uredbe (31. marca 2005) ⁽¹⁸⁾ in če se ladja dobavi v treh letih od dneva podpisa končne pogodbe ⁽¹⁹⁾.
- (27) 25. januarja 2008 je ladjedelnica De Poli prosila, da se rok za dobavo ladje C 241 podaljša z 31. decembra 2007 na 31. avgust 2008.
- (28) Italijanski organi so potrdili, da pomoč ni bila izplačana, in opozorili, da je na podlagi odločbe z dne 21. oktobra 2008 ⁽²¹⁾, Komisija ugotovila nezdržljivost nadaljnje dodelitve 10 milijonov EUR iz italijanske sheme, saj naj ne bi bilo zadostnih sredstev za izplačilo te pomoči.

IV. SKLEP O SPROŽITVI POSTOPKA

- (29) V sklepu o sprožitvi postopka Komisija dvomi, da bi okoliščine, ki po navedbah italijanskih organov in ladjedelnice De Poli opravičujejo zamudo z dobavo ladje C 241 (ter ladij C 242, C 243 in C 244, ki niso predmet te ocene), lahko opredelili kot „zamude zaradi nepričakovanih večjih in opravičljivih motenj delovnega programa ladjedelnice zaradi izjemnih nepredvidljivih okoliščin zunaj gospodarske družbe“ v smislu odstavka 29 italijanske sheme.

⁽¹²⁾ Rok za dokončanje ladje C 241, ki je bil po navedbah Italije določen 30. avgusta 2008, je brezpredmeten, saj se v Uredbi o začasnem obrambnem mehanizmu in italijanski shemi omenja le dobavni rok.

⁽¹³⁾ Glej opombi 4 in 5.

⁽¹⁴⁾ Uvodna izjava 3 Uredbe.

⁽¹⁵⁾ Člen 2(3) Uredbe.

⁽¹⁶⁾ V smislu člena 1 Uredbe.

⁽¹⁷⁾ Člen 2(1) Uredbe.

⁽¹⁸⁾ Člena 4 in 5 Uredbe, kakor sta bila spremenjena s členom 1 Uredbe Sveta (ES) št. 502/2004 – glej opombi 4 in 5.

⁽¹⁹⁾ Člen 2(4) Uredbe.

⁽²⁰⁾ Glej opombo 3.

⁽²¹⁾ Odločba Komisije z dne 21. oktobra 2008 o državni pomoči C 20/08 (ex N 62/08), ki jo Italija namerava izvesti v skladu s spremenjeno shemo N 59/04 o začasnem obrambnem mehanizmu za ladjedelništvo, UL L 17, 22.1.2010, str. 50; trenutno predmet tožbe (zadevi T-584/08 in T-3/09).

- (30) Čeprav se dvomi, izraženi v sklepu o sprožitvi postopka, nanašajo na vse štiri ladje (C 241, C 242, C 243 in C 244), ti še vedno ostajajo le pri oceni za ladjo C 241.
- (31) V sklepu se Komisija najprej sprašuje, ali so pogodbe, sklenjene z Arcoin S.p.A., končne ali za družbo De Poli ne pomenijo le načina, da si ta zagotovi spoštovanje zadnjega roka za dopustnost pomoči in da šele nato poišče končne kupce.
- (32) Drugič, Komisija se sprašuje, ali ni že sam prenos prodajnih pogodb med lastniki ladij eden od razlogov za zamudo z dobavo.
- (33) Tretjič, Komisija domneva, da je družba De Poli prevzela naročila, ki presegajo njeno dejansko proizvodno zmogljivost, saj je v obdobju med letoma 2005 in 2008 ladjedelnica načrtovala gradnjo 18 ladij, od katerih naj bi bila polovica izdelana v dveh glavnih dokih, druga polovica pa v manjšem obratu.
- (34) Končno, Komisija dvomi, da so bile domnevne zamude pri dobavi osnovnih delov resnično nepredvidljive, kot trdijo italijanski organi, ter domneva, da je šlo le za navadno poslovno tveganje, na katerega bi morali računati pri pripravi delovnega programa skrbne ladjedelnice. Komisija zlasti meni, da je družba De Poli morda povečala tveganje za zamudo s tem, ko je prepozno naročila nekatere dele za ladje.
- Pripombe države članice in trditve zainteresiranih strani**
- (35) Kar zadeva ladjo C 241, italijanski organi v pripombah glede sklepa o sprožitvi postopka z dne 16. junija 2008 trdijo, da je imela družba De Poli potrebno proizvodno zmogljivost za dobavo ladij v 36 mesecih od dneva sklenitve prodajne pogodbe. Zamuda naj bi nastala samo zaradi dobaviteljeve prepozne dobave reduktorja, kar Italija opredeljuje kot resni, izjemni in nepredvidljivi dejavnik zunaj gospodarske družbe, v smislu odstavka 29 italijanske sheme.
- (36) V pripombah, ki so bile poslane še istega dne, družba De Poli trdi, da le dejstvo, da sta ladjedelnica in družba Arcoin S.p.A. v lasti članov družine De Poli, ni zadostna podlaga za dvome o veljavnosti pogodbe, ki je bila najprej sklenjena 28. januarja 2005. Trditve podpirajo tudi italijanski organi, ki opozarjajo, da ob sklenitvi pogodbe za ladjo C 241 ni bilo neposrednih družbeniških povezav med ladjedelnico in družbo Arcoin S.p.A. (razen dejstva, da je bila družba Arcoin S.p.A. v lasti članov družine De Poli, ki niso popolnoma sovpadali z delničarji družbe De Poli).
- (37) V zvezi s tem družba De Poli trdi, da v svetu ladjarjev ni redek pojav, da si ti naročajo ladje, ki jih pozneje prodajo na trg za izvedbo zaključnih del ali med gradnjo.
- (38) Kar zadeva načrtovanje del za ladjo C 241, družba De Poli opozarja, da zaradi zahtevnosti projektov v ladjedelništvu, od trenutka sklenitve pogodb o gradnji pa do začetka del ponavadi mine več mesecev. Po navedbah ladjedelnice je ustaljena praksa, da v času, ki preteče od podpisa pogodbe pa do dejanskega začetka del, ladjedelnica izvaja pripravljalne dejavnosti za začetek del, kot so določitev izvedbenega načrta in pogajanja z različnimi dobavitelji.
- (39) Na podlagi začetnega načrtovanja del, ki ga je družba De Poli predstavila italijanskim organom ⁽²²⁾, bi morali ladjo C 241 začeti graditi v prvem trimesečju leta 2006, dobavni rok pa je bil predviden v drugi polovici leta 2007. Vendar pa bi se na podlagi spremenjenega delovnega načrta za ladjo C 241 dela morala začeti 28. septembra 2006 (v južnem doku, enem od dveh dokov ladjedelnice).
- (40) Dobava reduktorja je bila po navedbah družbe De Poli bistvena stopnja v procesu gradnje ladje, ki ji je sledila montaža reduktorja k motorju, namestitev ladijskega vijaka in dokončanje trupa. Različna montažna opravila in priprava/gradnja bi bili izvedljivi šele po namestitvi reduktorja. Družba De Poli trdi, da se deli, kot je reduktor, navadno ne naročajo vnaprej, da ne bi zaradi tega nastali stroški skladiščenja in predplačil, ter na koncu poudarja, da je naročala pri dobavitelju, ki je vodilno podjetje v tem sektorju z dokazanimi izkušnjami, ter da zato ni bilo razloga za domnevo, da reduktor ne bo pravočasno dobavljen.
- (41) Družba De Poli trdi, da je vedno imela zmogljivosti za pravočasno dobavo 18 ladij, ki so bile naročene v obdobju med letoma 2005 in 2008, saj je imela ladjedelnica že od nekdaj zmogljivosti za izdelavo ladij z nosilnostjo nad 12 000 ton letno, medtem ko je bila skupna nosilnost teh ladij 10 000 ton letno. Poleg tega predstavniki ladjedelnice trdijo, da je bilo v zadevnem obdobju od 18 naročenih ladij devet manjših (20 metrov skupne dolžine in z nosilnostjo 25 ton), medtem ko je bilo samo preostalih devet ladij enake velikosti kot ladja C 241. Po mnenju družbe De Poli vse navedeno dokazuje, da je imela ladjedelnica De Poli zadostne zmogljivosti za izvedbo vseh naročil v predpisanih rokih in da niso prevzeli obveznosti, ki bi presegale njeno proizvodno zmogljivost.

⁽²²⁾ Italijanski organi so 25. februarja 2008 zagotovili en izvod skupaj s spremenjenim delovnim programom glede priglasitve N 70/08 za ladjo C 241.

- (42) Družba De Poli na koncu opozarja, da je Komisija v preteklosti v več primerih (tudi v primeru ladjedelnice De Poli) odobrila prošnje za podaljšanje dobavnega roka, če so bile utemeljene zaradi prepoznih dobav bistvenih delov.

VI. OCENA

- (43) Na začetku je treba pripomniti, da je glede na uradni umik priglašenih prošenj Italije za podaljšanje roka za dobavo ladij C 242, C 243 in C 244 ter ker ni prišlo do izplačil, formalni postopek preiskave o prošnjah, ki jih je Italija predložila v zvezi s tremi zgoraj omenjenimi ladjami, zdaj že brezpredmeten in bo zaključen brez nadaljnjih ocenjevanj.

- (44) Ta ocena se tako nanaša le na ladjo C 241 ter bo vključevala ladje C 242, C 243 in C 244 le, če bo to pomembno za samo oceno.

Obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU

- (45) V skladu s členom 107(1) PDEU je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali katera koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, če prizadene trgovino med državami članicami. V členu 107(1) PDEU so zato navedeni kumulativni pogoji, da nacionalni ukrep lahko pomeni državno pomoč: ukrep daje selektivno prednost, sredstva se črpajo iz državnih virov, ustvarja izkrivljanje konkurence in negativno vpliva na trgovino med državami članicami.

- (46) Ukrep, ki ga Italija namerava izvesti v korist družbe De Poli za pomoč pri gradnji ladje C 241 v obliki finančnega prispevka do največ 6 % pogodbene vrednosti pred pomočjo (približno 1,3 milijona EUR), je nesporno državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Ukrep se financira s sredstvi italijanske države. Sredstva za kritje stroškov, ki navadno nastanejo v ladjedelnici med gradnjo ladje, dajejo prednost družbi De Poli. Ukrep je selektiven, ker je namenjen izključni koristi družbe De Poli in ker ji daje prednost pred evropskimi konkurenti, izkrivlja konkurenco na evropskem ladjedelniškem trgu in vpliva na trgovino med državami članicami.

Zdržljivost pomoči s PDEU

- (47) V zadevnem primeru sta dva vidika, zaradi katerih je Komisija podvomila, ali je pomoč družbi De Poli združljiva z notranjim trgom. Po eni strani je v italijanski

shemi v odstavku 29 določeno, da se pomoč lahko odobri za ladje, dobavljene v treh letih od dneva podpisa končne pogodbe, po drugi strani pa je v odstavku 33 določeno, da morajo biti končne pogodbe sklenjene pred iztekom veljavnosti Uredbe o začasnem obrambnem mehanizmu oziroma do 31. marca 2005.

- (48) Kar zadeva zadnjo točko, so italijanski organi pojasnili, da prenosa pogodb med lastniki ladij po izteku veljavnosti Uredbe o začasnem obrambnem mehanizmu ni mogoče razlagati kot znak, da izvirna pogodba za ladjo C 241, podpisana 28. januarja 2005, ni bila „končna pogodba“ v smislu odstavka 29 italijanske sheme.

- (49) Komisija priznava, da je prenos pogodbenih obveznosti na tretje osebe v ladjedelništvu menda običajna praksa. Komisija je v eni izmed svojih predhodnih odločb⁽²³⁾, ki se je prav tako nanašala na podaljšanje triletnega roka za dobavo dveh ladij, na primer odločila, da se kljub prenosu pogodbenih obveznosti prva pogodba lahko obravnava kot končna, saj je vrsta proizvoda ostala nespremenjena, novi lastnik pa je od prejšnjega prevzel vse pravice in obveznosti. V navedenem primeru je Komisija zato sklenila, da prenos lastništva sam po sebi ni spremenil vsebine pogodb in posledično pogojev za dopustnost pomoči.

- (50) Tudi v zadevnem primeru prenos pogodbenih obveznosti med lastniki ladij ni spremenil vrste proizvoda ali vsebine pogodbe, novi lastnik pa je v bistvu nasledil prvotno pogodbeno stranko s prevzemom njenih pravic in obveznosti. V tem smislu Komisija meni, da je izvirna pogodba tudi končna in zato pomoč šteje kot dopustno na podlagi italijanske sheme.

- (51) Kar zadeva dvome, izražene glede pogojev za podaljšanje triletnega dobavnega roka, je v italijanski shemi predvideno, da Komisija lahko odobri tako podaljšanje, kadar ugotovi, da je to utemeljeno zaradi „tehnične zahtevnosti zadevnega posameznega ladjedelniškega projekta ali zaradi zamud zaradi nepričakovanih večjih in opravičljivih motenj delovnega programa ladjedelnice zaradi izjemnih nepredvidljivih okoliščin zunaj gospodarske družbe“.

- (52) Komisija mora zato oceniti, ali so italijanski organi predložili dovolj dokazov, da zamude z dobavo ladje C 241 ustrezajo pogojem, ki so v italijanski shemi predvideni za podaljšanje roka.

⁽²³⁾ Glej zadevo C 33/2004, v kateri je bila po mnenju Komisije prva pogodba končna, čeprav je prišlo do prenosa pogodb.

- (53) Pred nadaljnjim ocenjevanjem elementov, ki jih je predložila italijanska stran, Komisija v uvodu ugotavlja, da je Sodišče Evropske unije v sodbi *Astilleros Zamacona* z dne 16. marca 2004⁽²⁴⁾ ugotovilo, da „je treba za tako določbo [glede izjemnih okoliščin], ki predvideva sistem odstopanj od načel iz prvega odstavka te določbe [triletni rok], uporabljati restriktivno razlago“. Pojem „izjemne okoliščine“, ki se pojavlja v izreku, po mnenju Sodišča pomeni namero zakonodajalca Skupnosti, da njihovo uporabo omeji na zelo posebne primere. Sodišče je zato menilo, da mora zadevna država članica dokazati, da so domnevne izjemne okoliščine povzročile take motnje, da so se te izražale na delovnem programu ladjedelnice in povzročile zamudo z dobavo ladje, pri čemer je nastala vzročna povezava med obema dogodkoma.
- (54) Po mnenju Italije je zamuda z dobavo ladje C 241 nastala zaradi prepozne dobave reduktorja (6 mesecev) in posledične enomesečne preložitve dejavnosti montaže. Komisija ugotavlja, da je to edini razlog, ki ga Italija navaja v zvezi z zamudo, saj v prošnji za podaljšanje niso omenjene nove posebnosti, ki izhajajo iz prenosa pogodbe.
- (55) Glede na dosedanje prakso Komisije⁽²⁵⁾ so iz pogoja, da morajo biti okoliščine „izjemne“, izključeni običajni ali vsaj normalni dogodki, ki bi jih bilo mogoče predvideti v delovnem programu ladjedelnice. Kot izjemne se lahko štejejo večje zamude z dobavo bistvenih delov, manjše zamude pa se ne štejejo nujno kot izjemne, ne glede na to, kako dolgotrajni in kompleksni so lahko ladjedelniški projekti. Poleg tega Komisija pozorno ocenjuje obstoj morebitnih elementov, ki bi dokazovali, da bi ladjedelnica zamude lahko že prej predvidela, se jim izognila ali jih vsaj zmanjšala, na primer vsaj, kar zadeva roke naročil glede na zadevni delovni načrt, v smislu restriktivne razlage, ki jo je treba predložiti za tako izjemo. Pogoj nepredvidljivosti dogodka namreč izključuje kateri koli dejavnik, ki bi ga stranki lahko predvideli.
- (56) Komisija se strinja z možnostjo, da obstaja vzročna povezava med zamudo z dobavo bistvenih delov za izdelavo ladje in prošnjo za podaljšanje roka njene dobave⁽²⁶⁾. Vendar pa v posebnih okoliščinah zadevnega primera Komisija dvomi o obstoju domnevnih izjemnih in nepredvidljivih okoliščin: v danem primeru ni potrebnih elementov, na podlagi katerih bi lahko sklepali, da je do zamude prišlo zaradi pogojev iz odstavka 29 italijanske sheme.
- (57) Kot je bilo že omenjeno, je Komisija v preteklosti že priznala, da se večje zamude z dobavo bistvenih delov lahko obravnavajo kot izjemne. Vseeno pa mora biti prošnja za podaljšanje vselej ocenjena v skladu s posebnimi okoliščinami vsakega posameznega primera. Če se je družba De Poli ob različnih priložnostih srečevala z isto vrsto motenj (ne le zato, ker je bila ladjedelnica De Poli že v preteklosti vlagateljica podobnih prošenj za podaljšanje⁽²⁷⁾), temveč tudi zato, ker so bile tudi druge tri pogodbe, sklenjene istega dne kot tista za gradnjo ladje C 241, predmet večkrat ponovljenih prošenj za podaljšanje, glej točke 1, 6 in 7), Komisija sklene, da zgoraj navedenih zamud ni več mogoče obravnavati kot povsem izjemne. Motnje, ki so se dogajale kar pogosto, ne morejo biti obravnavane kot popolnoma nepredvidljive.
- (58) In prav na podlagi teh motenj se zdi, da družba De Poli ni dosledno načrtovala proizvodnje.
- (59) V prvotnem delovnem programu je bilo predvideno, da se ladja C 241 začne graditi v prvem trimesečju leta 2006 in da se dobavi v drugem polletju leta 2007 oziroma v času, ki je potreben za proizvodnjo, od 15 do 24 mesecev.
- (60) V spremenjenem delovnem programu pa se je gradnja začela šele 28. septembra 2006, dobava ladje pa je bila predvidena 30. decembra 2007 oziroma le en mesec pred zadnjim rokom dobave 28. januarja 2008. Tako spremenjen delovni program je za celotno proizvodnjo ladje na podlagi pogodbenih rokov predvidel le 15 mesecev. Na podlagi informacij, ki so jih predložili italijanski organi, je bilo za proizvodnjo ladij iste vrste ali celo manjših (C 229 in C 240) v istem južnem doku od začetka del do dobave predvidenih 22 mesecev za prvo in 20 mesecev za drugo ladjo.
- (61) Poleg tega ni ostalo nič manevrskega prostora za morebitne zamude v proizvodnem procesu, že zaradi dejstva, da se je proizvodnja začela šele 28. septembra 2006, dobava ladje pa je bila predvidena 30. decembra 2007 oziroma le mesec dni pred iztekom roka za dobavo 28. januarja 2008, pri čemer se je ladjedelnica že v preteklosti srečevala z zamudami, tako zaradi dobave delov kot zaradi samega proizvodnega procesa, kar je razvidno iz drugih podaljšanj dobavnih rokov, za katera je prosila družba De Poli.
- ⁽²⁴⁾ Glej zadevo T-72/98 *Astilleros Zamacona SA proti Komisiji Evropskih skupnosti*, Recueil 2000, str. II-1683. Sodba se sklicuje na identični izrek iz predhodne Uredbe Sveta (ES) št. 1540/98 o novih pravilih pomoči ladjedelništvu, ki je bil ponovno uporabljen v Uredbi o začasnem obrambnem mehanizmu.
- ⁽²⁵⁾ Glej na primer *Giacalone*, zadeva N 69/08, točka 21.
- ⁽²⁶⁾ Glej na primer zadeve N 586/03, N 587/03 in N 589/03, ter zadevi N 68/08 in N 69/08.
- ⁽²⁷⁾ Glej zadeve N 586/03, N 587/2003 in N 589/03.

- (62) Nadalje se lahko na podlagi obdobja povečanega povpraševanja (italijanski organi so predložili dokaze, da se je od leta 2003 do leta 2005 število naročil za dizelske motorje povečalo za približno 60 %) sklepa, da bi morali za naročila tako bistvenih delov, kot je reduktor, in za roke njihove dobave poskrbeti že nekoliko prej. Trditev družbe De Poli, da ne gre za pogosto prakso, ne zadoštuje za sklepanje, da je ladjedelnica sprejela vse potrebne ukrepe, da bi se izognila zamudam ali jih zmanjšala, zlasti ob upoštevanju povečanega povpraševanja in zamud, do katerih je prihajalo že v preteklosti.
- (63) Komisija namreč ugotavlja, da je bil reduktor naročen 26. maja 2006, dobavljen pa naj bi bil septembra 2007, pri čemer je ostalo malo ali nič manevrskega časa za morebitne zamude, glede na to, da je rok za dobavo ladje C 241 potekel 31. decembra 2007. Družba De Poli sama opozarja, da je obseg dela, ki ga je treba opraviti po dobavi reduktorja, precej velik (glej točko 39), kar verjetno dokazuje, da bi pri načrtovanju v ladjedelnici morali predvideti določen manevrski čas za zamude z dobavo bistvenih delov ladij.
- (64) Kar zadeva dvome, ki jih je Komisija izrazila v sklepu o sprožitvi postopka glede dejstva, da bi bil lahko že sam prenos pogodbe na novega lastnika vzrok za zamudo, Komisija zlasti ugotavlja, da je do prenosa pogodbe z družbe Arcoin S.p.A. na družbo Elbana Navigazione S.p.A. prišlo šele 20. julija 2006 oziroma več mesecev po prvotno predvidenem datumu začetka del (v prvem trimesečju leta 2006). Zato v zadevnem primeru ni mogoče izključiti, da prenos pogodb med lastniki ladij sam po sebi ni bil vzrok zamude z začetkom del in poznejše zamude z dobavo ladje, zlasti če upoštevamo, da je prenos pogodbe na drugega lastnika ladij povzročil nekatere spremembe pri posebnih lastnostih ladje.
- (65) V smislu restriktivne razlage, ki jo je treba predložiti pri izjemnih prošnjah za podaljšanje, italijanskim organom ni uspelo ustrezno utemeljiti, zakaj se danim okoliščinam ni bilo mogoče izogniti ali zakaj negativnih učinkov teh okoliščin ni bilo mogoče močno zmanjšati z doslednim načrtovanjem in vodenjem naročil v družbi De Poli. Na podlagi teh ugotovitev Komisija sklene, da okoliščin, ki so bile navedene v podporo prošnji za podaljšanje, ni mogoče šteti za izjemne in nepredvidljive, saj zamuda z dobavo ladje C 241 ni bila nepričakovana ali opravičljiva v smislu odstavka 29 italijanske sheme.
- (66) Italija je predložila še prošnjo za osemmesečno podaljšanje roka za dobavo ladje C 241 z 31. decembra 2007 na 31. avgust 2008, vendar je predložila nekaj utemeljitev le za sedem od zadevnih osmih mesecev.
- (67) V primerjavi s predhodnimi prošnjami za podaljšanje za ladje, ki naj bi jih gradila družba De Poli ⁽²⁸⁾, je v obravnavanem primeru trajanje podaljšanja, za katerega prosi Italija, daljše od zamude, ki jo je sama navedla kot edini razlog (zamude z dobavo reduktorja); zato ni mogoče trditi, da je nastala vzročna povezava med zamudo, na podlagi katere prosi za podaljšanje in prepozno dobavo bistvenih delov.
- (68) Ladjedelnica De Poli je namreč ladjo dobavila šele 3. novembra 2008. Z drugimi besedami, zamuda ni bila le daljša od tiste, ki jo je navedla kot razlog, ampak se je zavlekla celo čez rok, za katerega je prosila v podaljšanju. Italija ni predložila nobenega pojasnila za dodatno več kot dvomesečno zamudo z dobavo ladje, Komisija pa ni prejela nobene prošnje za podaljšanje za ta dva meseca.
- (69) Iz navedenega sledi, da za gradnjo ladje C 241 ne bi bila dopustna pomoč na podlagi italijanske sheme, saj ni bil upoštevan niti skrajni podaljšani rok, čeprav bi lahko utemeljili začetno zamudo in bi Komisija odobrila prošnjo za podaljšanje.
- #### VII. SKLEPNE UGOTOVITVE
- (70) Kar zadeva ladje C 242, C 243 in C 244, je formalni postopek preiskave o prošnjah zdaj že brezpredmeten in bo zato zaključen, glede na to, da je Italija uradno umaknila priglasitve prošenj za podaljšanje roka za dobavo ladij in da ni prišlo do izplačil.
- (71) Kar zadeva ladjo C 241, glede na zgoraj navedeno oceno niso bili izpolnjeni zahtevani pogoji za dopustnost podaljšanja triletnega dobavnega roka, ladja pa je bila dejansko dobavljena po poteku roka, ki bi bil določen, če bi prošnji za podaljšanje ugodili. Gradnja ladje C 241 zato ni upravičena do pomoči na podlagi italijanske sheme št. 59/04, ki temelji na Uredbi o začasnem obrambnem mehanizmu.
- (72) Ker je Italija potrdila, da pomoč družbi De Poli ni bila izplačana, vračilo pomoči ni potrebno –
-
- ⁽²⁸⁾ Glej zadeve N 586/03, N 587/03 in N 589/03.

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državna pomoč, ki jo Italija namerava izvesti za družbo De Poli, oziroma podaljšanje triletnega roka za dobavo ladje C 241, v smislu italijanske sheme pomoči št. 59/04, ki temelji na Uredbi o začasnem obrambnem mehanizmu, ni združljiva z notranjim trgov.

Omenjene pomoči zato ni mogoče izplačati.

Člen 2

Italija v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu Komisijo obvesti o ukrepih, ki jih je sprejela za uskladitev s tem sklepom.

Člen 3

Kar zadeva ladje C 242, C 243 in C 244, je formalni postopek preiskave zdaj že brezpredmeten in bo zato zaključen, glede na to, da je Italija uradno umaknila priglasitve prošenj za podaljšanje roka za dobavo teh ladij.

Člen 4

Ta sklep je naslovljen na Italijansko republiko.

V Bruslju, 27. oktobra 2010

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

SKLEP KOMISIJE

z dne 27. junija 2012

o državni pomoči SA.28356 (C 37/09 (ex NN 226/09)) – Habidite Alonsotegi

(notificirano pod dokumentarno številko C(2012) 4194)

(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2013/198/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe ⁽¹⁾,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

ob upoštevanju odločitve Komisije, da začne postopek na podlagi člena 108(2) Pogodbe glede ukrepa pomoči C 37/09 (ex N 226/09) ⁽²⁾,

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

(1) Španski organi so 15. aprila 2009 zaradi pravne gotovosti priglasili dve pogodbi, ki sta ju 15. decembra 2006 sklenili podjetji BIZKAILUR S.A. (v nadaljnjem besedilu: BIZKAILUR) in Diputación Foral de Bizkaia (v nadaljnjem besedilu: Diputación) na eni strani ter zasebna podjetja Habidite Technologies País Vasco S.A. (v nadaljnjem besedilu: Habidite), Grupo Empresarial AFER S.L. (v nadaljnjem besedilu: skupina AFER) in skupina Habidite na drugi strani.

⁽¹⁾ Z učinkom od 1. decembra 2009 sta člena 87 in 88 Pogodbe ES postala člen 107 oziroma člen 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Člena sta vsebinsko istovetna. V tem sklepu je treba sklicevanje na člena 107 in 108 PDEU razumeti kot sklicevanje na člen 87 oziroma člen 88 Pogodbe ES.

⁽²⁾ Sklep Komisije C(2009) 9310 final z dne 2. decembra 2009 (UL C 61, 12.3.2010, str. 6).

(2) Komisija je v zvezi s priglasičenima pogodbama 2. decembra 2009 uvedla formalni postopek preiskave v skladu s členom 108(2) Pogodbe (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka) ⁽³⁾. Sklep o začetku postopka je bil dne 12. marca 2010 objavljen v Uradnem listu Evropske unije ⁽⁴⁾.

(3) Španski organi niso predložili pripomb k sklepu o začetku postopka. Podjetje Habidite je na sklep o začetku postopka odgovorilo z dopisom z dne 9. aprila 2010. Te pripombe so bile z dopisom z dne 15. aprila 2010 predložene španskim organom, ki so odgovorili z dopisom z dne 12. maja 2010. Nobene druge tretje strani niso predložile pripomb k sklepu o začetku postopka.

(4) Podjetje Habidite je 6. septembra 2010 zaprosilo za dostop do dokumentov iz spisa španskih organov v skladu z Uredbo (ES) št. 1049/2001 ⁽⁵⁾. Komisija se je o tej prošnji 10. septembra 2010 posvetovala s španskimi organi. Španski organi so 13. septembra odgovorili, da ne nasprotujejo, da se podjetju Habidite dovoli dostop do zahtevanih dokumentov. Zahtevani dokumenti so bili podjetju Habidite predloženi 7. oktobra 2010.

(5) Komisija je zahtevala dodatne informacije od španskih organov z dopisoma z dne 28. junija 2010 in 8. decembra 2010, na katera so španski organi odgovorili 26. julija 2010 oziroma 14. januarja 2011.

(6) Podjetje Habidite je predložilo dodatne pripombe in informacije z dopisom z dne 27. julija 2010, na katerega so španski organi odgovorili 3. novembra 2011; dopisom z dne 6. aprila 2011 (evidentiran 13. aprila 2011), na katerega so španski organi odgovorili 30. maja 2011 (evidentiran 6. junija 2011); in dopisom z dne 7. julija 2011. Službe Komisije so se na zahtevo podjetja Habidite sestale z njegovimi predstavniki 3. februarja 2011 v Bruslju.

⁽³⁾ Glej opombo št. 2 zgoraj.

⁽⁴⁾ Glej opombo št. 2 zgoraj.

⁽⁵⁾ Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).

II. OZADJE

Udeleženca

- (7) Pogodbi, ki sta predmet tega sklepa, sta bili sklenjeni 15. decembra 2006 med podjetjema BIZKAILUR in Diputación na eni strani ter podjetjem Habidite, skupino AFER in skupino Habidite na drugi strani.
- (8) Podjetje BIZKAILUR je bilo v celoti v lasti podjetja Diputación, katerega socialni namen je bil nakup in prilagoditev zemljišč za spodbujanje industrijskih projektov in projektov socialnih stanovanj v provinci Bizkaia. Junija 2010 se je podjetje BIZKAILUR skupaj z drugimi javnimi podjetji, ki se ukvarjajo s podobnim področjem dejavnosti, združilo v sedanje podjetje AZPIEGITURAK S.A.U., ki je prav tako v celoti v lasti podjetja Diputación in opravlja podobne dejavnosti ⁽⁶⁾.
- (9) Podjetje Habidite je skupaj z drugimi povezanimi podjetji v skupini Habidite del skupine AFER, ki ima sedež v mestu Ortuella v provinci Bizkaia ⁽⁷⁾. Na dan priglasitve je skupina AFER štela skupaj 13 podjetij ⁽⁸⁾, ki so se ukvarjala z gradbeništvo in z njim povezanimi sektorji. Vsa podjetja v skupini AFER so bila v tistem času v večinski lasti [...] ^(*), ki jih je tudi obvladovalo. Kot sta navedli podjetji Diputación in Habidite, v času, ko sta bili sklenjeni priglašeni pogodbi, nista bila niti Habidite niti skupina AFER podjetji v težavah ⁽⁹⁾ v skladu s točkami 9, 10 in 11 Smernic skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (v nadaljnjem besedilu: smernice za reševanje in prestrukturiranje).

Projekt Habidite

- (10) Priglašeni pogodbi sta bili sklenjeni z namenom, da se podpre nov naložbeni projekt, ki naj bi ga izvajalo podjetje Habidite, in sicer ustanovitev tovarne za proizvodnjo gradbenih elementov (v nadaljnjem besedilu: tovarna Habidite) v Alonsotegi, manjšem mestu na upravnem območju (*comarca*) Gran Bilbao. Na dan sklenitve priglašeni pogodb se je upravno območje Gran Bilbao štelo za regijo, upravičeno do pomoči v skladu s

členom 107(3)(c) Pogodbe ⁽¹⁰⁾. Tovarna Habidite naj bi ustvarila 1 100 novih delovnih mest na tem območju, upravičenem do pomoči.

- (11) Nova tovarna naj bi proizvajala „elemente Habidite“, tj. montažne gradbene elemente za neposredno sestavljanje hiš/zgradb. Elementi Habidite naj bi se proizvajali na proizvodni liniji, podobno kot pri proizvodnji avtomobilov, nato pa bi se prepeljali na končno lokacijo in se tam neposredno sestavili. Proizvod se je štel za inovativnega ne le zaradi edinstvene proizvodne tehnologije, temveč tudi zaradi časovnih in materialnih prihrankov pri sestavljanju končnega proizvoda (zgradb in hiš) ter uporabe materialov, ki omogočajo varčevanje z energijo. Podjetje je zaprosilo za več patentov v zvezi s tem proizvodom ⁽¹¹⁾.
- (12) Po informacijah, ki jih je predložilo podjetje Diputación, so bili v času podpisa priglašeni pogodb stroški tega naloženega projekta v mestu Alonsotegi ocenjeni na 55 milijonov EUR, kot je razvidno iz naslednje razporednice:

Zemljišče	4,8 milijona EUR
Industrijska stavba	22,5 milijona EUR
Prilagoditev zemljišča (<i>urbanización</i>)	4,04 milijona EUR
Infrastruktura	24,0 milijona EUR
Skupaj	55,34 milijona EUR

- (13) Letna proizvodnja načrtovane tovarne Habidite naj bi obsegala 3 500 stanovanj v prvih letih delovanja tovarne in 4 500 stanovanj, ko bo dosežena polna proizvodna zmogljivost.

Zakonska podlaga za socialna stanovanja v *País Vasco*

- (14) Za razumevanje konteksta, v katerem sta bili 15. decembra 2006 sklenjeni priglašeni pogodbi, je treba na kratko opisati zakonsko podlago za zagotavljanje socialnih stanovanj v *País Vasco* (v nadaljnjem besedilu: Baskija).

⁽⁶⁾ http://www.azpiegiturak.bizkaia.net/index.php?option=com_content&task=view&id=140&Itemid=185.

⁽⁷⁾ Glejte <http://www.grupofer.com>.

⁽⁸⁾ Ne vključuje novoustanovljenega podjetja Habidite Technologies Alonsotegi S.A., za ustanovitev katerega sta bili sklenjeni priglašeni pogodbi.

^(*) Zaupne informacije.

⁽⁹⁾ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

⁽¹⁰⁾ Glej Odločbo Komisije z dne 17.5.2000 o državni pomoči št. 773/99 Španije, s katerim se odobri karta regionalnih pomoči za Španijo za obdobje 2000–2006. Sklep je na voljo na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-1999/n773-99.pdf.

⁽¹¹⁾ V skladu s poslovnim načrtom podjetja Habidite, ki je bil na voljo v času sklenitve priglašeni pogodb (brez datuma), je bilo v zvezi s tem proizvodom vloženih 56 prijav za patente. Udeleženci niso navedli, ali so bili patenti pridobljeni. Dodatne informacije o značilnostih gradbenih elementov Habidite so na voljo na spletni strani podjetja Habidite: <http://www.habidite.com/descripcion.html>.

(15) Pred začetkom krize leta 2008 so bile povprečne cene nepremičnin v tej avtonomni skupnosti (*comunidad autónoma*) višje kot druge v Španiji in so ostale višje do datuma tega sklepa. Baskovski organi želijo bolj ogroženim skupinam državljanov zagotoviti dostop do stanovanj z zagotavljanjem socialnih stanovanj v okviru zaščitenega sistema (*viviendas protegidas*) in delno zaščitenega sistema (*viviendas tasadas*). Značilnosti teh dveh kategorij socialnih stanovanj so opisane spodaj.

(16) *Ley 2/2006 del suelo y de urbanismo* ⁽¹²⁾ (v nadaljnjem besedilu: Regionalni zakon 2/2006) določa, da je treba:

(a) 40 % mestnih gradbenih zemljišč nameniti za stanovanja v okviru zaščitenega sistema (*viviendas protegidas*) in delno zaščitenega sistema (*viviendas tasadas*), in sicer po 20 % za vsak sistem (člen 80(2) Regionalnega zakona 2/2006);

(b) 55 % zunajmestnih gradbenih zemljišč nameniti za stanovanja v okviru zaščitenega sistema (*viviendas protegidas*), 20 % teh zemljišč pa za stanovanja v okviru delno zaščitenega sistema (*viviendas tasadas*) (člen 80(3) Regionalnega zakona 2/2006).

(17) Stanovanja v okviru delno zaščitenega stanovanjskega sistema (*viviendas tasadas*) spadajo v vmesno skupino med socialnimi stanovanji in stanovanji, ki se prosto prodajajo na trgu. Cene stanovanj v okviru delno zaščitenega sistema (*viviendas tasadas*) so na podlagi Regionalnega zakona 2/2006 omejene na največ 1,7-kratnik najvišje cene enakovrednih stanovanj v okviru polno zaščitenega sistema (*viviendas protegidas*). Najvišje cene stanovanj iz te kategorije v provinci Bizkaia so določene na podlagi Odredbe (*Orden*) z dne 1. avgusta 2004 Ministrstva za stanovanjsko politiko in socialne zadeve ⁽¹³⁾, ki je določilo začetno regulirano ceno, ki naj bi se nato letno indeksirala na podlagi indeksa cen življenjskih potrebščin (*Índice de Precios al Consumo, IPC*), ki ga določi španski nacionalni statistični urad (*Instituto Nacional de Estadística*).

(18) Po navedbah podjetja Diputación so leta 2006, ko sta bili sklenjeni priglašeni pogodbi, najvišje cene stanovanj v okviru zaščitenega sistema (*viviendas protegidas*) znašale:

— 151,86 EUR/m² za občine, navedene v Prilogi I k Odredbi z dne 1. avgusta 2004,

— 1 307,94 EUR/m² za občine, navedene v Prilogi II k Odredbi z dne 1. avgusta 2004,

— 1 181,54 EUR/m² za druge občine;

— 472,40 EUR/m² za prizidke (garaža/pralnica itd.).

Cene v okviru delno zaščitenega sistema (*viviendas tasadas*) so bile omejene na največ 1,7-kratnik zgoraj navedenih cen.

(19) Podjetje Diputación navaja, da je podjetje BIZKAILUR ob sklenitvi priglašenih pogodb s podjetjem Habidite delovalo v skladu z zakonom *Ley 7/1985 de 2 de abril del 1985 reguladora de las Bases del Régimen Local* (Zakon 7/1985) ⁽¹⁴⁾, ki občinam dodeljuje neodvisnost pri urejanju zadev lokalnega interesa, vključno z zagotavljanjem socialnih stanovanj (člen 25). Na podlagi člena 109(2) Kraljevega odloka 1372/1986 (Real Decreto 1372/1986) in člena 79 Zakona 7/1985 (prečiščeno besedilo) so občine brezplačno ali za plačilo prenesle na podjetje BIZKAILUR sredstva, potrebna za izvajanje ciljev na področju socialnih stanovanj. V času sklenitve priglašenih pogodb (15. decembra 2006) so bili cilji na področju socialnih stanovanj opredeljeni v načrtu za zagotavljanje socialnih stanovanj v provinci Bizkaia v obdobju 2004–2007 (*Plan Foral de actuación en materia de vivienda 2004–2007*), ki ga je podjetje Diputación sprejelo leta 2004 (v nadaljnjem besedilu: načrt Foral). Po navedbah podjetja Diputación je bilo v načrtu Foral predvideno, da podjetje BIZKAILUR v obdobju 2004–2007 zagotovi skupaj 3 000 stanovanj v okviru zaščitenega sistema.

Priglašeni pogodbi

(20) V skladu s prvo pogodbo, ki je v sklepu o začetku postopka opredeljena kot „ukrep 1“ (v nadaljnjem besedilu: pogodba o zemljišču), sta podjetji Diputación in BIZKAILUR v 24 mesecih od datuma podpisa pogodbe opravila nakup in prilagoditev za industrijsko uporabo parcele v skupni velikosti 101 430 m² (81 600 m² za industrijski obrat, 5 300 m² za pisarne in 14 300 m² za industrijske prizidke) na industrijskem območju Montea-legre v mestu Alonsotegi (člen 1(ii) drugega dela pogodbe). Podjetje BIZKAILUR bi preneslo lastništvo nad prilagojenim zemljiščem na podjetje Habidite v 12 mesecih od datuma podpisa pogodbe (člen 1(iii) drugega dela pogodbe) „brez kakršnih koli pristojbin, stroškov ali prispevkov“, za ceno, ki je enaka „dejanskim stroškom, ki jih je imelo podjetje BIZKAILUR pri njenem nakupu“ (člen 1(vi) drugega dela pogodbe). Podjetje Habidite bi to

⁽¹²⁾ BOPV (Uradni list Baskije) št. 2006/138, str. 15396.

⁽¹³⁾ BOPV št. 2004/160, str. 15872.

⁽¹⁴⁾ BOE (Boletín Oficial del Estado) št. 80 z dne 3.4.1985, str. 8945.

ceno plačalo v sedmih letih od datuma prenosa lastništva, in sicer v štirih enakih obrokih (po 25 %), ki bi jih plačalo ob koncu četrtega, petega, šestega in sedmega leta (člen 1(vii) drugega dela pogodbe).

(21) V skladu z drugo pogodbo, ki je v sklepu o začetku postopka opredeljena kot „ukrep 2“ (v nadaljnjem besedilu: pogodba o stanovanjih), bi podjetje Diputación neposredno ali prek podjetja BIZKAILUR od podjetja Habidite kupilo skupaj 1 500 stanovanj, od tega 750 s površino, manjšo od 75 m². Podjetji Diputación ali BIZKAILUR bi teh 1 500 stanovanj naročili od maja 2007 do konca junija 2010, da bi omogočili dobavo vseh 1 500 stanovanj do maja 2011.

(22) Stanovanja iz pogodbe bi se zgradila na zemljišču, ki ga je podjetje BIZKAILUR dalo na voljo podjetju Habidite, nato pa bi jih podjetji Diputación ali BIZKAILUR ali kar samo podjetje Habidite neposredno prodali v okviru delno zaščitenega stanovanjskega sistema (*viviendas tasadas*) (glej uvodne izjave od (14) do (19)). Kadar bi stanovanja iz pogodbe prodali podjetji Diputación ali BIZKAILUR, podjetje Habidite ne bi pridobilo lastništva nad zemljiščem, na katerem naj bi bila zgrajena stanovanja. V takih primerih bi bila njegova naloga samo zgraditi stanovanja.

(23) V pogodbi je določeno, da lahko izjemoma nekatera stanovanja iz pogodbe zagotovita tudi podjetje Habidite ali skupina AFER (člen A(f) pogodbe o stanovanjih). V takih izjemnih primerih bi podjetje Habidite ali skupina AFER najprej pridobila lastništvo nad zemljiščem, potrebnim za izgradnjo stanovanj, nato bi izvedla gradbena dela in na koncu prodala stanovanja v okviru delno zaščitenega sistema (*viviendas tasadas*). V takih primerih bi podjetje Habidite ali skupina AFER obdržala le opredeljeno ceno stanovanj, kot je navedena spodaj, medtem ko bi del cene, ki ustreza zemljišču, prenesla na podjetji Diputación in/ali BIZKAILUR.

(24) V skladu s členom A(e) pogodbe o stanovanjih naj bi podjetje Habidite za 1 500 stanovanj dobilo:

(a) stanovanja, večja od 75 m²: 83 % cene, ki jo je podjetje BIZKAILUR pridobilo za stanovanjsko površino, in 100 % cene, pridobljene za prizidke (garaža, pralnica itd.);

(b) stanovanja, manjša od 75 m²: 83,30 % cene, ki jo je podjetje BIZKAILUR pridobilo za stanovanjsko površino, in 100 % cene, pridobljene za prizidke (garaža, pralnica itd.).

(25) Podjetje BIZKAILUR bi tako obdržalo preostalih 17 % oziroma 16,70 % cene, pridobljene za stanovanja (razen za prizidke – garažo, pralnico itd., za katere bi podjetje Habidite dobilo celotno prodajno ceno).

(26) Podjetje Diputación je predstavilo primer stanovanja s površino 75 m², ki bi se leta 2006 prodalo v okviru delno zaščitenega stanovanjskega sistema, v skladu s katerim bi podjetje Habidite pridobilo: 143 060,58 EUR (83 % od 75 m² × 1 351 EUR × 1,7) in 28 107,6 EUR za prizidke (100 % od 35 m² × 472,4 EUR) od celotne cene 200 459,5 EUR, po kateri bi podjetje BIZKAILUR prodalo stanovanje v okviru delno zaščitenega stanovanjskega sistema (*viviendas tasadas*).

(27) V skladu s členom A(g) pogodbe o stanovanjih bi lahko podjetji Diputación ali BIZKAILUR izjemoma prodali po tržni ceni nekaj od 1 500 stanovanj, naročenih pri podjetju Habidite, pri čemer bi podjetje Habidite pridobilo enake odstotke prodajne cene, kot je določeno v členu A(e) in navedeno v uvodni izjavi (24).

(28) Podjetji Diputación in BIZKAILUR nista izvedli javnega razpisa pred sklenitvijo pogodbe o stanovanjih s podjetjem Habidite.

Prekinitev projekta Habidite

(29) Sčasoma so projekt Habidite dejansko opustili. Po navedbah podjetja Diputación je bil glavni razlog, da bi podjetje BIZKAILUR imelo višje stroške, kot je bilo prvotno ocenjeno za nakup in prilagoditev industrijski rabi parcele, na kateri naj bi bila zgrajena tovarna Habidite.

(30) Podjetje Diputación je navedlo⁽¹⁵⁾, da je podjetje BIZKAILUR od maja 2007 do aprila 2008 za ta projekt kupilo zemljišče površine 205 487,73 m², za katero je plačalo skupaj 4,7 milijona EUR. Navedlo je tudi, da je bilo treba kupiti dodatnih 95 000 m², kar naj bi po ocenah stalo dodatnih 2,6 milijona EUR. Glede stroškov prilagoditve zemljišča za industrijsko rabo je bilo marca 2009 ocenjeno, da bodo ti znašali 28,5 milijona EUR.

⁽¹⁵⁾ Na podlagi informacij, ki jih je podjetje Diputación predložilo 23. septembra 2009 pred začetkom formalnega postopka preiskave.

- (31) Lastništvo nad zemljiščem, ki ga je podjetje BIZKAILUR že pridobilo za ta projekt, se ni preneslo na podjetje Habidite.

III. SKLEP O ZAČETKU POSTOPKA

- (32) Komisija je v sklepu o začetku postopka z dne 2. decembra 2009⁽¹⁶⁾ menila, da se zdi, da pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih vključujeta državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe. Poleg tega se zdi, da pomoč ni združljiva s Pogodbo v smislu katerih koli ustreznih pravil o državnih pomoči.

Obstoj pomoči

- (33) Komisija je v zvezi s pogodbo o zemljišču sprejela predhodno stališče, da so pogoji, pod katerimi naj bi upravičenec plačal nakup in prilagoditev zemljišča, podobni brezobrestnemu posojilu, kar pomeni, da je podjetju dodeljena prednost, ki je ne bi mogel pridobiti na trgu.
- (34) V zvezi s pogodbo o stanovanjih je v sklepu o začetku postopka navedeno, da se zdi, da cena, ki naj bi jo podjetje BIZKAILUR plačalo za 1 500 stanovanj, ni običajna tržna cena, saj je upravičenec v svojem poslovnem načrtu ocenil, da bi povprečna cena, ki naj bi jo dobil od podjetja BIZKAILUR, znašala 2 012,19 EUR/m², medtem ko bi povprečna cena, ki bi bila pridobljena na trgu, znašala 1 762,6 EUR/m².
- (35) Komisija je glede na sodbo Sodišča v zadevi P&O Ferries⁽¹⁷⁾ ugotovila tudi, da obstajajo različni znaki, da je bila podjetju Habidite dodeljena prednost: (a) pogodba o stanovanjih ni bila sklenjena na podlagi javnega razpisa; (b) podjetji Diputación Foral de Bizkaia in BIZKAILUR nista navedli ali pokazali potrebe po zagotavljanju socialnih stanovanj ter (c) v pogodbi o stanovanjih je bila predvidena možnost, da se nekaj od 1 500 stanovanj, kupljenih od podjetja Habidite, proda na trgu. Poleg tega je ugotovila, da je nakup velikega dela proizvodov nove tovarne v prvih letih njenega delovanja zmanjšal tveganje, ki je navadno povezano z novim naložbenim projektom. Kar zadeva merilo uporabe državnih sredstev in odgovornosti države, je v sklepu glede možne pomoči, ki jo vključujeta pogodbi, navedeno, da je podjetje BIZKAILUR v celoti v lasti javnih oblasti, ki ga tudi nadzorujejo, in da izvaja naloge, ki mu jih dodeli država. V zvezi s selektivnostjo je bilo ugotovljeno, da je v pogodbah ugodnost jasno dodeljena

izključno podjetju Habidite in skupini AFER. Glede izkrievljanja konkurence in vpliva na trgovino znotraj Unije je poudarjeno, da se je podjetje Habidite ukvarjalo z gradbeništvom, v katerem je konkurenca zelo močna in lahko pomoč enemu podjetju škodi podjetjem iz drugih držav članic.

Združljivost

- (36) V sklepu o začetku postopka so bili izraženi pomisleki o združljivosti pomoči, ki bi jo lahko vključevali priglašeni pogodbi, s Pogodbo glede na merila združljivosti iz Smernic Komisije o državni regionalni pomoči za 2007–2013⁽¹⁸⁾, Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe⁽¹⁹⁾ in Začasnega okvira Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi⁽²⁰⁾.

IV. PRIPOMBE, PREJETE OD ŠPANSKIH ORGANOV

- (37) Španski organi niso predložili pripomb k sklepu o začetku postopka (glej uvodno izjavo 3), vendar so zagotovili dodatne informacije, ki jih je zahtevala Komisija po sprejetju sklepa o začetku postopka, ter odgovorili na nekatere trditve podjetja Habidite. Ti odgovori in dodatne informacije so povzeti v uvodnih izjavah od (48) do (54).

V. PRIPOMBE, PREJETE OD TRETJIH STRANI

- (38) Kot je navedeno v uvodnih izjavah (3) in (6), je podjetje Habidite 9. aprila 2010 predložilo pripombe k sklepu o začetku postopka ter 27. julija 2010, 6. aprila 2011 in 7. julija 2011 predložilo dodatne informacije in pripombe. V teh pripombah in informacijah je podjetje Habidite navedlo ustrezna dejstva, ki Komisiji niso bila znana v času sprejetja sklepa o začetku postopka, ter predstavilo argumente, s katerimi je izpodbijalo obstoj pomoči v priglašениh pogodbah. Ti argumenti in dodatne informacije, ki jih je predložilo podjetje Habidite, so povzeti v uvodnih izjavah od (39) do (47).

Dejstva

- (39) Prvič, podjetje Habidite je navedlo, da je bila istega dne kot pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih (15. decembra 2006) sklenjena še tretja pogodba. S to tretjo pogodbo (v nadaljnjem besedilu: pogodba o pomoči za usposabljanje) se je podjetje Diputación zavezalo, da bo podjetju Habidite zagotovilo pomoč za usposabljanje za 1 100 novih zaposlenih v tovarni Habidite. Zlasti se je zavezalo, da bo krilo stroške usposabljanja za 1 100 zaposlenih, medtem ko se je podjetje Habidite

⁽¹⁶⁾ Glej opombo št. 2 zgoraj.

⁽¹⁷⁾ Glej združeni zadevi T-116/01 in T-118/01, P&O European Ferries (Bizkaia) in Diputación Foral de Bizkaia proti Komisiji, Recueil 2003, str. II-2957.

⁽¹⁸⁾ UL C 54, 4.3.2006, str. 13.

⁽¹⁹⁾ UL L 214, 9.8.2008, str. 3.

⁽²⁰⁾ UL C 83, 7.4.2009, str. 1 (prečiščeno besedilo).

zavezalo, da bo teh 1 100 novih delovnih mest ohranilo najmanj 5 let. Pogodba o pomoči za usposabljanje je bila prav tako dejansko prekinjena zaradi opustitve projekta Habidite (glej uvodne izjave od (29) do (31)).

- (40) Drugič, podjetje Habidite je predložilo dokumentacijo, iz katere je razvidno, da je bilo za projekt Habidite na podlagi sklepa baskovske vlade (*Gobierno Vasco*) z dne 30. decembra 2008 dodeljena regionalna pomoč v skupnem znesku 6 milijonov EUR za izvajanje sheme regionalne pomoči na podlagi skupinskih izjem XR 175/2007 ⁽²¹⁾.
- (41) Tretjič, podjetje Habidite je navedlo, da je po prekinitvi projekta Habidite z dopisoma z dne 6. februarja 2009 in 17. septembra 2009 vložilo upravne pritožbe zoper podjetji Diputación in BIZKAILUR, ki nista izpolnili svojih obveznostih iz navedenih treh pogodb. Poleg tega je podjetje Habidite navedlo, da namerava sprožiti postopke pred pristojnim španskim sodiščem.

Obstoj pomoči in združljivost

- (42) Podjetje Habidite navaja, da pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih ne izpolnjujeta kumulativnih meril za obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe.
- (43) Podjetje Habidite je v zvezi z elementi, ki jih vključuje državna pomoč, razen dodeljene prednosti, predstavilo naslednje argumente, ki zadevajo obe priglašeni pogodbi:
- (a) Pogodbi ne vključujeta prenosa državnih sredstev, saj gre za običajne tržne transakcije, ki ne pomenijo izgube javnih sredstev (v skladu s sodbo Sodišča v zadevi *PreussenElektra* ⁽²²⁾).
- (b) Ne bi se smelo sklepati, da pogodba o stanovanjih izpolnjuje merilo selektivnosti le zato, ker ni bila sklenjena na podlagi javnega razpisa. V skladu z *Real Decreto Legislativo No 781/1986 de 18 de abril, por el que se aprueba el texto refundido de las disposiciones legales vigentes en materia de Régimen Local* ⁽²³⁾ ter členom 31 Direktive 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o javnih naročilih ⁽²⁴⁾ se lahko take pogodbe sklenejo tudi neposredno, tj. brez javnega razpisa, kadar je to utemeljeno zaradi tehničnih značilnosti projekta ali varovanja izključnih pravic.

(c) Edinstvena narava montažnih elementov Habidite v smislu značilnosti proizvoda in proizvodne tehnologije izključuje možnost izkrivljanja konkurence ali trgovine med zadevnimi državami članicami. V zadevah N-09084 *Ristretto Group/Williams Scottsman* in N-04059 *TDR Capital/Agelco* je španski urad za konkurenco opredelil upoštevni trg kot „proizvodnjo, prodajo in oddajanje v najem modularnih hiš“. V skladu s to opredelitvijo edinstvenost elementov Habidite pomeni, da ni neposrednih konkurentov, ki bi jim pogodbi lahko škodili. Poleg tega je bilo v Sklepu Komisije v zadevi M2473 *Finnforest/Moelven Industrier* ugotovljeno ⁽²⁵⁾, da je trg za modularne zgradbe lokalni ali regionalni, ker stroški prevoza onemogočajo konkurenco na daljše razdalje. Vsekakor so bile cene podjetja Habidite zelo konkurenčne glede na tehnološke značilnosti proizvoda.

- (44) Podjetje Habidite je predložilo tudi posebne podrobne argumente, s katerimi je izpodbijalo navedbe, da naj bi mu bila s katero koli od priglašeni pogodb dodeljena prednost.

- (45) V zvezi s pogodbo o stanovanjih je v bistvu trdilo, da ni moglo pridobiti nobene prednosti, ker opredeljene cene stanovanj niso bile višje, temveč dejansko nižje od tržnih cen. Zlasti:

- (a) cene, ki naj bi jih podjetje Habidite pridobilo po pogodbi o stanovanjih, so bile že po definiciji pod tržnimi cenami, saj bi podjetje BIZKAILUR hiše prodalo po reguliranih cenah, ki so nižje od tržne ravni in so zakonsko določene za prodajo stanovanj v okviru delno zaščitene sistema (*viviendas tasadas*) – glej uvodne izjave od (14) do (19);
- (b) povprečna cena, ki naj bi jo podjetje BIZKAILUR pridobilo za stanovanja, ki bi jih zgradilo podjetje Habidite, tj. 2 010,19 EUR/m², je bila primerljiva s povprečnimi cenami, ki jih je podjetje BIZKAILUR v tistem času plačevalo po podobnih pogodbah za izgradnjo stanovanj, ki so se prodajala v okviru zaščitene ali delno zaščitene sistema. Po navedbah podjetja Habidite je na primer podjetje BIZKAILUR leta 2007 plačalo za izgradnjo socialnih stanovanj v Lemoizu 2 277 EUR/m², v Zierbani 1 964 EUR/m² in v Areatzi 2 021 EUR/m². Leta 2007 je povprečna cena stanovanj, prodanih v okviru delno zaščitene sistema v štirih občinah province Bizkaia, znašala 1 808,69 EUR/m² za stanovanja površine 84 m² ⁽²⁶⁾;

⁽²¹⁾ Objavljeno v Uradnem listu Baskije št. 194 z dne 8.10.2007.

⁽²²⁾ Zadeva C 379/1998, *PreussenElektra*, Recueil 2001, str. I-2099.

⁽²³⁾ BOE 96 z dne 22.4.1986.

⁽²⁴⁾ UL L 134, 30.4.2004, str. 114.

⁽²⁵⁾ UL C 239, 25.3.2001, str. 9.

⁽²⁶⁾ Glejte www.behargintza.net/home2/Bizkaiaimedia/Contenido_Noticia.asp?TNo_Codigo=0&Not-Codigo=1196&Tem_Codigo=7&Texto=plan%foral%20vivienda.

- (c) v vsakem primeru bi podjetje Habidite na podlagi pogodbe o stanovanjih pridobilo le 83 % oziroma 83,30 % navedene povprečne cene 2 010,19 EUR/m² (za stanovanja površine manj kot 75 m²) – glej uvodni izjavi od (24) do (25). V zvezi s tem je bilo v sklepu o začetku postopka napačno navedeno, da naj bi v skladu s pogodbo o stanovanjih podjetje Habidite pridobilo ceno 2 010,19 EUR/m²;
- (d) povprečna cena, ki naj bi jo podjetje BIZKAILUR pridobilo za stanovanja, ki bi jih zgradilo podjetje Habidite, je bila precej nižja od cenovnih ravni za enakovredna stanovanja, ki se prosto prodajajo na trgu v tej provinci. Leta 2007 je povprečna cena na trgu v provinci Bizkaia znašala 2 921,9 EUR/m² ⁽²⁷⁾.
- (46) Podjetje Habidite v zvezi s pogodbo o zemljišču trdi, da ne bi pridobilo nobene prednosti, ker bi po njegovem prepričanju morale podjetju BIZKAILUR odplačati ne le dejanske stroške, ki bi nastali pri nakupu in prilagoditvi zemljišča, kot je določeno v pogodbi, temveč tudi stroške financiranja, ki bi nastali v zvezi s tem poslom.
- (47) Poleg tega podjetje Habidite izpodbija stroške, ki jih je ocenilo podjetje Diputación za nakup in prilagoditev zemljišča. V skladu s pogodbo o zemljišču je moralo podjetje BIZKAILUR za ta projekt kupiti samo 101 403 m² in ne 205 000 m², kot je navedlo podjetje Diputación. Stroški za prilagoditev 254 785 m² zemljišča za industrijsko rabo, ki so po trditvah podjetja Diputación znašali 28,5 milijona EUR, so prav tako napačni. Zdi se, da ti stroški dejansko ustrezajo stroškom, ki jih je podjetje Diputación imelo pri drugem projektu, in sicer pri izgradnji odseka Kastrexana Arbuio-Sodupe avtoceste Kadagua. Podjetje Habidite trdi tudi, da se je zemljišče, ki je bilo kupljeno za projekt Habidite, nezakonito uporabljalo za odlaganje odpadkov, kot je bilo ugotovljeno v odločitvi nacionalnega sodišča (sodba prvostopenjskega sodišča v Barakaldu št. 148/2010 z dne 1. septembra 2010).
- VI. DODATNE INFORMACIJE IN ODGOVORI ŠPANSKIH ORGANOV NA PRIPOMBE PODJETJA HABIDITE**
- (48) Podjetje Diputación je v odgovoru na vprašanja Komisije potrdilo, da je bil projekt prekinjen ter da pogodbene obveznosti, prevzete do podjetja Habidite po pogodbi o zemljišču in pogodbi o stanovanjih, niso bile izpolnjene.
- (49) V zvezi s pogodbo o pomoči za usposabljanje (glej uvodno izjavo (39)) je opozorilo, da je bila njegova zaveza za zagotavljanje pomoči za usposabljanje 1 100 zaposlenih tovarne Habidite v skladu s členom 10 pogodbe pogojena s skladnostjo z ustrežno zakonodajo, kar je vključevalo tudi morebitno obveščanje Komisije ali potrditev obračunov v skladu z veljavnimi pravili o državnih pomoči. Podjetje Diputación potrjuje, da zadevna pomoč za usposabljanje ni bila izplačana.
- (50) Ko je bilo podjetje Diputación vprašano o odnosu med priglašanima pogodbama in regionalno pomočjo, ki jo je leta 2008 dodelila baskovska vlada, ter ali sta oba sklopa ukrepov zadevala isti naložbeni projekt, ni zanikalo, da je šlo za isti naložbeni projekt, vendar je poudarilo, da to ni nujno pomenilo, da so upravičeni stroški naložb, ki jih je regionalna vlada leta 2008 upoštevala za 6 milijonov EUR pomoči, enaki upravičenim stroškom projekta, kot so bili ocenjeni leta 2006, ko sta bili podpisani priglašeni pogodbi. Podjetje Diputación se v zvezi s tem sklicuje na informacije, ki sta jih predložila baskovska vlada in podjetje Habidite.
- (51) Glede odplačila, ki ga je podjetje Habidite dolžno opraviti v skladu s pogodbo o zemljišču, in zlasti glede trditve podjetja Habidite, da je razumelo, da njegove obveznosti vračila vključujejo stroške financiranja, povezane z nakupom in prilagoditvijo zemljišča, podjetje Diputación opozarja na dejansko besedilo pogodbe o zemljišču. Člen 1(vi) pogodbe o zemljišču se glasi: Cena, ki jo plača [Habidite], je enaka dejanskemu strošku, ki ga ima podjetje BIZKAILUR S.A. [...] za nakup zemljišča, opisanega „[...]“ (poudarek je dodan).
- (52) Po informacijah, ki so bile na voljo podjetju Diputación, se podjetje Habidite in skupina AFER kot taka v času sklenitve priglašenih pogodb nista štela za podjetji v težavah v skladu s točkami 9, 10 in 11 smernic za reševanje in prestrukturiranje.
- (53) Baskovska vlada je predložila informacije o regionalni pomoči v višini 6 milijonov EUR, ki jih je 30. decembra 2008 dodelila podjetju Habidite, vključno z upravičenimi

⁽²⁷⁾ Informacije, ki jih je podjetje Habidite pridobilo iz podatkov, ki jih je objavilo špansko Ministrstvo za razvoj (Ministerio de Fomento), so na voljo na spletnem naslovu www.fomento.gob.es/BE2/sedal/35101000.XLS.

stroški, ki so se upoštevali za dodelitev te pomoči. Vrste upravičenih stroškov so navedene v naslednji razpredelnici:

Skupna naložba (milijonov EUR)	90,42
Stroški raziskav in razvoja	13,71
Upravičeni stroški , od tega:	76,71
IT	2,85
Zemljišče	5,5
Zgradbe	34,76
Tehnična oprema	19,14
Stroji	11,94
Druga infrastruktura	0,737
Oprema IT	0,965
Presežna zemljišča in zgradbe	3,9
Skupaj upravičeni stroški	72,8
Dodeljena pomoč	6

- (54) Ta pomoč ni bila izplačana. Španski organi so 19. februarja 2009 v skladu s točko 65 Smernic o državni regionalni pomoči za 2007–2013 ⁽²⁸⁾ Komisiji predložili obrazec z informacijami o pomoči, dodeljeni na podlagi odobrene sheme regionalne pomoči za velike naložbene projekte, ki jih ni treba priglasiti ⁽²⁹⁾.

VII. OCENA

Ukrepi, ki niso zajeti v tem sklepu

- (55) Ta sklep zaradi spodaj pojasnenih razlogov ne obravnava (a) pogodbe o pomoči za usposabljanje, ki sta jo podjetji Diputación in Habidite sklenili 15. decembra 2006, ter (b) regionalne pomoči v višini 6 milijonov EUR, ki jo je skupini Habidite dodelila baskovska vlada 30. decembra 2008.
- (56) Komisija v zvezi s pogodbo o pomoči za usposabljanje, ki sta jo podjetji Diputación in Habidite sklenili isti dan kot priglašeni pogodbi (glej uvodni izjavi (39) in (49)), ugotavlja, da španski organi niso priglasili tega ukrepa ter da ta ukrep ni bil zajet v sklepu o začetku postopka. V

skladu z uveljavljeno prakso se šteje ⁽³⁰⁾, da je državna pomoč dodeljena v trenutku, ko obstaja pravno zavezujoča brezpogojna zaveza za njeno izplačilo. V členu 10 pogodbe o pomoči za usposabljanje (glej uvodno izjavo (49)) je zaveza za izplačilo pomoči za usposabljanje pogojena s skladnostjo z ustrežno zakonodajo, vključno s pravili Unije o državni pomoči. Iz tega sledi, da se ne more šteti, da je bila zaveza za izplačilo pomoči za usposabljanje, določena z navedeno pogodbo, v trenutku sklenitve pogodbe brezpogojna. Poleg tega so španski organi potrdili, da pomoč za usposabljanje iz navedene pogodbe ni bila izplačana. Ker projekt Habidite v mestu Alonsotegi ni bil uresničen, vsekakor ni verjetno, da bo ta pomoč v prihodnosti izplačana.

- (57) Sklep prav tako ne obravnava regionalne pomoči v višini 6 milijonov EUR, ki jo je baskovska vlada dodelila podjetju Habidite 30. decembra 2008 (glej uvodni izjavi (40) in (50)). Vendar je treba poudariti, da se priglašeni pogodbi, ki sta zajeti v tem sklepu, in regionalna pomoč, dodeljena leta 2008, nanašajo na isti naložbeni projekt, tj. ustanovitev tovarne gradbenih elementov Habidite v mestu Alonsotegi. Niti baskovska vlada niti podjetje Diputación nista izrecno izpodbijala te trditve (glej uvodno izjavo (50)).
- (58) Španski organi morajo v skladu s točko 66 Smernic o državni regionalni pomoči za 2007–2013 ⁽³¹⁾ zagotoviti skladnost z določbami o kumulaciji pomoči, ki veljajo za dodelitev regionalne pomoči za leto 2008.
- (59) Poleg tega je treba opozoriti, da se je po informacijah, ki jih je predložilo podjetje Diputación (glej uvodno izjavo (30)), nakup zemljišča, potrebnega za ta naložbeni projekt, začel maja 2007, in da je bilo v ta namen do aprila 2008 zaporedoma kupljenih več parcel. Projekt se je torej začel izvajati že maja 2007. V skladu s točko 38 Smernic o državni regionalni pomoči za 2007–2013 ⁽³²⁾ je treba zagotoviti, da ima regionalna pomoč spodbujevalni učinek na naložbo, zato je lahko pomoč dodeljena v okviru shem pomoči samo, če je upravičenec predložil vlogo za pomoč in so nato pristojni organi pred začetkom izvajanja projekta pisno potrdili, da projekt načeloma izpolnjuje pogoje upravičenosti, določene v shemi.
- Veljavna zakonodaja
- (60) Komisija mora pred ocenjevanjem obstoja pomoči in njene združljivosti s Pogodbo določiti časovno omejitev veljavnih pravil o državni pomoči.

⁽²⁸⁾ UL C 54, 4.3.2006, str. 13.

⁽²⁹⁾ Zadeva MF 12/2009, *Habidite - Španija*, na dan tega sklepa še ni rešena.

⁽³⁰⁾ Glej na primer Odločbo Komisije o državni pomoči C 19/06 *Javor Pivka Lesna Industrija d.d.*, UL L 29, 2.2.2008, str. 16.

⁽³¹⁾ Glej opombo 18.

⁽³²⁾ Glej opombo 18.

(61) Pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih sta bili podpisani 15. decembra 2006, vendar sta bili predloženi Komisiji v pregled šele aprila 2009. Kot je navedeno že v uvodni izjavi (56), se v skladu z uveljavljeno prakso šteje (33), da je državna pomoč dodeljena v trenutku, ko obstaja pravno zavezujoča brezpogojna zaveza za njeno izplačilo. V primeru priglasenih pogodb je bila taka pravno zavezujoča brezpogojna zaveza sklenjena 15. decembra 2006, ko sta podjetji Diputación in BIZKAILUR podpisali pogodbi. Vsaka pomoč, ki jo vključujeta ti pogodbi, je zato nezakonita, ker je bila pri njeni dodelitvi kršena obveznost priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe.

(62) V skladu s sodno prakso (34) v zadevi CELF/SIDE kakršna koli naknadna priglasitev ali izjava o združljivosti ne odpravi nezakonitosti pomoči, pri dodelitvi katere je bila kršena obveznost priglasitve ali mirovanja. Kot je navedeno v obvestilu Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za oceno nezakonite državne pomoči (35), za nezakonito pomoč veljajo pravila, ki so veljala v času, ko je bila pomoč dodeljena – v tem primeru 15. decembra 2006. Ta načela potrjujejo tudi točki 63 in 105 Smernic o državni regionalni pomoči za 2007–2013 (36). Komisija se bo zato pri ocenjevanju obstoja pomoči in združljivosti opirala na pravila o državni pomoči, ki so veljala 15. decembra 2006, ko sta bili priglašeni pogodbi podpisani.

VII.1. Obstoje pomoči

(63) Da bi Komisija ugotovila, ali obravnavani ukrepi vključujejo državno pomoč, mora oceniti, ali izpolnjujejo kumulativne pogoje iz člena 107(1) Pogodbe. Navedena določba določa, da „razen če Pogodbi ne določata drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrievlja ali bi lahko izkrievljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgovino, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“. Spodaj so ta kumulativna merila preučena za vsako priglašeno pogodbo posebej.

VII.1.1 Ukrep 1: pogodba o zemljišču

Uporaba državnih sredstev in odgovornost države

(64) Eno od meril za ugotovitev, ali nek ukrep vključuje državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, je

uporaba državnih sredstev, bodisi prek izplačila državnih sredstev bodisi kot izpadlih državnih dohodkov. Poleg tega se v skladu z uveljavljeno sodno prakso (37) sredstva javnih ali zasebnih podjetij, nad katerimi imajo lahko javne oblasti neposreden ali posreden obvladujoč vpliv, prav tako štejejo za državna sredstva, saj ostanejo pod javnim nadzorom in so zato na voljo pristojnim javnim oblastem. V zvezi s tem Komisija v uvodnih izjavah (65) in (66) ugotavlja naslednje.

(65) Prvič, pogodbo o zemljišču sta skupaj sklenili podjetji Diputación in BIZKAILUR. Pogodba vsebuje več jasnih navedb, da za namene pogodbe podjetje BIZKAILUR deluje kot „enota“ podjetja Diputación. Pogodbo o zemljišču je v imenu podjetij Diputación in BIZKAILUR podpisal predsednik (*Diputado General*) podjetja Diputación. V točki 2 preambule pogodbe o zemljišču je določeno, da cilji na področju javne politike, ki jih ima podjetje Diputación kot 100-odstotni lastnik podjetja BIZKAILUR, vključujejo spodbujanje novih in inovativnih naložbenih projektov, ustvarjanje delovnih mest in olajšanje dostopa do socialnih stanovanj za državljane province Bizkaia. V točki 5 preambule pogodbe o zemljišču je določeno, da je pogodba sklenjena z namenom uresničevanja gospodarskih in socialnih ciljev iz točke 2 preambule bodisi neposredno bodisi prek javnih podjetij, kot je BIZKAILUR.

(66) Drugič, sredstva, ki naj bi jih podjetje BIZKAILUR uporabilo za izpolnitev svojih obveznosti nakupa zemljišča za ustanovitev tovarne Habidite v mestu Alonsotegi in za njegovo prilagoditev industrijski rabi, so bila pod nadzorom podjetja Diputación. Od leta 1999 je podjetje BIZKAILUR v 100-odstotni lasti podjetja Diputación, ki ga je tudi obvladovalo (38). Izpolnjeni so naslednji „osnovni“ in „strukturni“ kazalniki, določeni v odločitvi v zadevi *Stardust Marine*, (39) s katerimi se ugotovi, ali je za dejavnosti podjetja BIZKAILUR v okviru pogodbe o zemljišču odgovorna država:

(a) področje dejavnosti podjetja BIZKAILUR v okviru pogodbe o zemljišču je določilo podjetje Diputación;

(b) za namene navedene pogodbe je podjetje BIZKAILUR izrecno delovalo v imenu podjetja Diputación;

(33) Glej na primer Odločbo Komisije o državni pomoči C 19/06 Javor Pivka Lesna Industrija d.d., UL L 29, 2.2.2008, str. 16.

(34) Zadeva C-199/06, CELF/SIDE, ZOdl. 2008, str. I-469.

(35) UL C 119, 22.5.2002, str. 22.

(36) Glej opombo 18.

(37) Glej na primer: zadevo C-278/00, *Grčija proti Komisiji*, Recueil 2004, str. I-3997, točka 50, zadevo C-482/99, *Francija proti Komisiji*, Recueil 2002, str. I-4397 ter združeni zadevi C-328/99 in C-399/00, *Italija proti Komisiji* (SIM 2 Multimedia), Recueil 2003, str. I-4035, točka 33.

(38) Glejte http://www.azpiegiturak.bizkaia.net/index.php?option=com_content&task=view&id=397&Itemid=492.

(39) Zadeva C-482/99, *Francija proti Komisiji*, Recueil 2002, str. I-4397.

(c) posebna narava dejavnosti podjetja BIZKAILUR, ki so bile namenjene izključno doseganju ciljev javne politike, kaže, da to podjetje ni bilo običajen subjekt na trgu, ki tekmuje pod tržnimi pogoji.

(67) Glede na kazalnike v uvodnih izjavah (65) in (66) je ugotovljeno, da je merilo uporabe državnih sredstev in odgovornosti države v primeru pogodbe o zemljišču izpolnjeno.

Selektivna prednost

(68) Komisija je preučila pogoje za plačilo zemljišča, ki naj bi ga podjetji Diputación in BIZKAILUR zagotovili za projekt Habidite v mestu Alonsotegi, kot je določeno v členu 1(vi) in (vii) drugega dela pogodbe o zemljišču (glej tudi uvodno izjavo (20)), ter je na tej podlagi ugotovila, kot je opisano v uvodnih izjavah od (69) do (83).

(69) V skladu s členom 1(vi) drugega dela pogodbe o zemljišču je bila cena, ki naj bi jo podjetje Habidite plačalo za zemljišče, ki ga je podjetje BIZKAILUR kupilo in prilagodilo za industrijsko rabo, enaka „dejanskemu strošku, ki ga je imelo podjetje BIZKAILUR [...] za nakup zemljišča [...]“. Podjetje Habidite je trdilo (glej uvodno izjavo (46)), da bi to po njegovem mnenju vključevalo tudi stroške financiranja. Vendar take razlage ni mogoče sprejeti. Sklicevanje na „dejanske stroške za nakup zemljišča“ je dovolj jasno, da ni potrebna dodatna razlaga – to vključuje samo ceno, ki jo je podjetje BIZKAILUR dejansko plačalo za nakup zemljišča.

(70) Zato je treba skleniti, da to besedilo jasno izključuje dejanske stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za prilagoditev zemljišča za industrijsko rabo.

(71) Poleg tega so odplačilni pogoji, določeni v členu 1(vii) drugega dela pogodbe o zemljišču, tj. štiriletno obdobje mirovanja dolga in njegova poznejša delitev na štiri zaporedne letne obroke v višini 25 % cene, ki jo je podjetje BIZKAILUR dejansko plačalo za nakup zemljišča, v praksi enakovredni brezobrestnemu posojilu. Besedila člena 1(vii) pogodbe o zemljišču ni mogoče razlagati tako, da vključuje tudi stroške financiranja enakovrednega posojila, tj. obresti, ki bi jih upnik na trgu zaračunal podjetju Habidite za podobno posojilo. Dejansko je dvomljivo, ali bi se zasebni subjekt v podobnem položaju, kot je podjetje BIZKAILUR, strinjal, da podjetju Habidite ne zaračuna stroškov prilagoditve zemljišča ter ali bi sprejel štiriletno obdobje mirovanja dolga pred odplačilom cene nakupa zemljišča, pri čemer bi celotno odplačilo prejel v sedmih letih od datuma prenosa lastništva nad zemljo na podjetje Habidite, ne da bi mu za to financiranje zaračunal kakršne koli obresti.

(72) Glede na ugotovitve v uvodnih izjavah od (69) do (71) je treba skleniti, da bi podjetje Habidite na podlagi pogodbe o zemljišču pridobilo prednost, ki je ne bi moglo pridobiti pod običajnimi tržnimi pogoji. Navedena prednost vključuje naslednja elementa:

(a) izpadle obresti za posojilo, ki vključuje celotne stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za nakup zemljišča v skladu s pogodbo o zemljišču, tj. posojilo s sedemletnim obdobjem odplačila, štiriletnim obdobjem mirovanja dolga in štirimi enakimi letnimi obroki odplačila (po 25 % zneska za vračilo), ter

(b) stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za prilagoditev za industrijsko rabo parcele s skupno površino najmanj 101 403 m², ki je potrebna za ta projekt, kot je določeno v členu 1(ii) pogodbe o zemljišču (tj. najmanj 81 600 m² za tovarno, 5 300 m² za pisarne in prizidke ter 14 300 m² za industrijsko rabo).

(73) Komisija je v zvezi s prvim elementom, tj. izpadlimi obrestmi za odplačilo cene nakupa zemljišča, ocenila, da bi ta znašal neto ekvivalent dotacije (NED) v višini 13,21 % cene, ki jo je podjetje BIZKAILUR plačalo za nakup zemljišča. Izračun NED je pojasnjen v uvodnih izjavah od (74) do (77).

(74) Najprej je bila določena obrestna mera, ki se uporablja za podobno posojilo na podlagi obrestne mere, ki je veljala v Španiji decembra 2006, in sicer 4,36 %, kot je navedeno v sporočilu Komisije o referenčnih obrestnih merah ⁽⁴⁰⁾.

(75) Na podlagi Obvestila Komisije o načinu določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj iz leta 1997 ⁽⁴¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: obvestilo Komisije iz leta 1997) (to obvestilo je veljalo v času sklenitve pogodbe o zemljišču) tej obrestni meri ni treba dodati povečanja glede na profil kreditnega tveganja podjetja Habidite. V skladu z obvestilom Komisije iz leta 1997 se je štelo, da obrestne mere izražajo povprečno raven obrestnih mer, ki se v različnih državah članicah zaračunavajo za srednje- in dolgoročno posojila (od pet do deset let), zavarovana z običajnim jamstvom. To splošno načelo ni bilo izrecno spremenjeno z Uredbo Komisije

⁽⁴⁰⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁽⁴¹⁾ UL C 273, 9.9.1997, str. 3.

(ES) št. 794/2004 ⁽⁴²⁾. Ker v tistem času ni bilo neposrednih informacij o stopnji kreditnega tveganja za podjetje Habidite ali skupino AFER, se po mnenju Komisije lahko sklepa, da se je podjetje Habidite takrat štelo za običajno podjetje, ki je imelo običajno zavarovanje s premoženjem. Dejansko sta se podjetji Diputación in Habidite strinjali, da se podjetje Habidite in skupina AFER takrat nista štela za podjetji v težavah v skladu s točkami 9, 10 in 11 smernic za reševanje in prestrukturiranje (glej uvodno izjavo (52)).

- (76) Nato se je bruto ekvivalent dotacije za pomoč, ki jo vključuje ta dogovor o vračilu dolga, prilagodil tako, da se je upošteval davek od dobička pravnih oseb, ki bi ga plačal prejemnik in je v tistem času v Španiji znašal 35 %.
- (77) Na podlagi elementov iz uvodnih izjav od (74) do (76) je v naslednji razpredelnici predstavljen NED za to subvencionirano posojilo:

Znesek posojila	100 %
Trajanje posojila	7 let
Obdobje mirovanja dolga	4 leta
Referenčna obrestna mera	4,36 %
Pribitek/povečanje	0
Veljavna skupna obrestna mera	4,36 %
Bruto ekvivalent dotacije za pomoč	20,33 %
Davek od dobička pravnih oseb	35 %
Neto ekvivalent dotacije (po odbitku davkov)	13,21 %

- (78) Komisija prav tako ugotavlja, da se pogodbenici ne strinjata glede dejanskih stroškov odkupa zemljišča za ta

projekt, na podlagi katerih naj bi se uporabil NED za določitev zneska pomoči. Kot je navedeno v uvodni izjavi (30), podjetje Diputación trdi, da je do septembra 2009 podjetje BIZKAILUR plačalo 4,7 milijona EUR za nakup 205 000 m² zemljišča, po ocenah pa bi bilo potrebnih še 2,6 milijona EUR za nakup preostalih 95 000 m², potrebnih za ta projekt. Po drugi strani podjetje Habidite trdi, da podjetju BIZKAILUR ni bilo treba kupiti tako velike površine za ta projekt, saj je v pogodbi o zemljišču določeno, da je skupaj potrebnih samo 101 403 m² (glej uvodno izjavo (47)).

- (79) Komisija glede tega spora ugotavlja prvič, da bi morala biti v skladu z natančnim besedilom člena 1(ii) pogodbe o zemljišču skupna površina zemljišča za projekt „najmanj“ 101 403 m². Drugič, Komisija na podlagi informacij, ki sta jih pogodbenici predložili med formalnim postopkom preiskave, ne more sprejeti argumentiranega stališča v zvezi s tem vprašanjem. Ker pa pomoč iz pogodbe o zemljišču ni bila izplačana in ni treba zahtevati vračila, lahko vprašanje natančne cene, ki bi jo moralo podjetje Habidite vrniti za nakup zemljišča, ostane odprto. Za namene tega sklepa zadostuje, da se določi element pomoči, ki izhaja iz odplačilnih pogojev, določenih v pogodbi o zemljišču.

- (80) Ta element pomoči se tako določi v višini 13,21 % stroškov, ki jih je treba vrniti podjetju BIZKAILUR za nakup zemljišča, potrebnega za projekt Habidite pod pogoji iz člena 1(ii) drugega dela pogodbe o zemljišču. Tako določen znesek ustreza izpadlim obrestim podjetja BIZKAILUR, ki bi jih subjekt na trgu zaračunal za posojilo s sedemletnim obdobjem odplačila, štiriletnim obdobjem mirovanja dolga in štirimi enakimi letnimi obroki odplačila (po 25 % zneska za vračilo). Podlaga za izračun tega elementa pomoči je dejanski strošek, ki bi ga imelo podjetje BIZKAILUR za nakup zemljišča, določenega v členu 1(ii) drugega dela pogodbe o zemljišču.

- (81) Podobne vidike je treba preučiti v zvezi z drugim elementom pomoči v pogodbi o zemljišču, tj. stroški prilagoditve zemljišča za industrijsko rabo, ki jih v skladu s pogodbo o zemljišču ni bilo treba vrniti podjetju BIZKAILUR (v zvezi s tem glej uvodni izjavi (69) in (70)). Tudi v zvezi z njimi se pogodbenici ne strinjata glede zneskov. Podjetje Diputación trdi, da so bili marca 2009 ti stroški ocenjeni na 28,5 milijona EUR (glej uvodno izjavo (30)). Podjetje Habidite pa po drugi strani meni, da je ta ocena previsoka (glej uvodno izjavo (47)), delno, ker je podjetje BIZKAILUR kupilo več površine, kot je bilo potrebno za ta projekt v skladu s pogodbo o zemljišču, in delno, ker je del zemljišča, ki je bilo že kupljeno za projekt, uporabilo za druge namene, npr. za odlaganje odpadkov.

⁽⁴²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvaajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1). Dejansko je bila metodologija za izračun referenčne obrestne mere in obrestne mere za vračilo spremenjena šele leta 2008 z uvedbo povečanj/pribitkov k referenčni obrestni meri, da se upoštevata profil kreditnega tveganja upravičenca in stopnja zavarovanja s premoženjem – glej Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj, UL C 14, 19.1.2008, str. 6.

- (82) Tudi v tem primeru pa glede na to, da pomoč ni bila izplačana in da ni treba zahtevati vračila, za namene tega sklepa zadostuje, da se določi element pomoči v pogodbi o zemljišču. Ta element pomoči vključuje skupne stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za prilagoditev parcele za projekt industrijski rabi v skladu z določili člena 1(iii) drugega dela pogodbe o zemljišču, in katerih podjetju Habidite v skladu z besedilom člena 1(vi) pogodbe ne bi bilo treba vrniti podjetju BIZKAILUR.
- (83) Komisija ugotavlja tudi, da je treba prednost, ugotovljeno v uvodnih izjavah od (68) do (77), ki vključuje elementa, opisana v uvodnih izjavah (80) in (82), šteti za selektivno, če bi se na podlagi pogodbe o zemljišču dodelila enemu upravičencu, in sicer podjetju Habidite in skupini AFER, kateri to podjetje pripada.

Izkrivljanje konkurence

- (84) Kakor je navedeno v uvodni izjavi (43), podjetje Habidite trdi, da priglašeni pogodbi ne izkrivljata konkurence, ker (a) je upošteveni trg omejen na „proizvodnjo, prodajo in oddajanje v najem montažnih elementov“ in (b) edinstvene značilnosti montažnih elementov Habidite pomenijo, da podjetje nima konkurentov.
- (85) Komisija ne more sprejeti argumentov, ki jih je predstavilo podjetje Habidite. Tudi če bi se montažni elementi Habidite zaradi svojih značilnosti lahko šteli za edinstven proizvod, je treba v tem primeru upošteveni trg proizvodov opredeliti v širšem smislu kot trg za izgradnjo in prodajo stanovanj na splošno, ki vključuje stanovanja, ki se prodajajo na prostem trgu, in tudi stanovanja, ki se prodajajo na reguliranem delu trga (socialna stanovanja).
- (86) Kot trdi podjetje Habidite, se lahko cene stanovanj, ki naj bi se prodale podjetju BIZKAILUR, primerjajo s cenami stanovanj, ki se prodajajo na prostem trgu, ali cenami stanovanj, ki se navsezadnje prodajajo v okviru zaščitene ali delno zaščitene sistema. Dejstvo, da je podjetje BIZKAILUR sklenilo pogodbe tudi z drugimi gradbeniki poleg podjetja Habidite za prodajo drugih stanovanj v okviru delno zaščitene sistema, kaže, da so bili v tistem času konkurenti podjetja Habidite drugi gradbeniki, ki bi podjetju BIZKAILUR zagotavljali stanovanja za prodajo v okviru zaščitene in delno zaščitene sistema.
- (87) Poleg tega je podjetje Habidite v poslovnem načrtu, ki ga je predložilo baskovski vladi kot dodatno dokumentacijo k prošnji za regionalno pomoč za leto 2008 (iz

novembra 2008, str. 10-12), navedlo, da je bilo konkurenčno gradbenikom tradicionalnih hiš na več španskih regionalnih trgih, kjer je nameravalo prodajati svoje proizvode (zlasti v Baskiji, Navarri, Kantabriji, La Rioji, Madridu in Kataloniji, v manjšem obsegu pa tudi v drugih avtonomnih skupnostih). Ocenilo je, da bi se njegov celotni tržni delež na španskem trgu (prosti trg in projekti socialnih stanovanj) posledično povečal z 0,4 % v letu 2011 na 1 % v obdobju 2012–2016. Podjetje Habidite je na primer za leto 2011 ocenilo, da naj bi se na celotnem španskem trgu prodalo skupaj približno 320 000 stanovanj, od česar bi podjetje Habidite ob proizvodnji 1 403 stanovanj v letu 2011 pokrivalo 0,4-odstotni tržni delež. Zlasti glede trga v Baskiji je ocenilo, da bi njegov tržni delež leta 2011 znašal 0,5 % in od leta 2014 naprej do 2,8 %, ob predpostavki, da bi skupno letno povpraševanje po stanovanjih v tej regiji v obdobju 2011–2016 znašalo 8 000 stanovanj.

- (88) V skladu z ustaljeno sodno prakso se šteje, da pomoč izkrivlja konkurenco, če se zaradi nje izboljšajo finančni položaj in priložnosti podjetja prejemnika v primerjavi s konkurenti, ki ne prejmejo pomoči⁽⁴³⁾. Ob upoštevanju tega načela in glede na zgoraj navedeno je treba skleniti, da bi imela pomoč, dodeljena podjetju Habidite in skupini AFER na podlagi pogodbe o zemljišču, učinek izkrivljanja konkurence, ker bi podjetju Habidite omogočila, da zmanjša naložbene stroške, ki jih navadno nosi podjetje samo, ter tako pridobi konkurenčno prednost pred dejanskimi in potencialnimi konkurenti.

Učinki na trgovino znotraj EU

- (89) Podobno, kot je navedeno v uvodnih izjavah od (84) do (87), ni mogoče sprejeti trditve podjetja Habidite, da je upošteveni geografski trg zlasti za montažne hiše le lokalni ali regionalni zaradi stroškov, povezanih s prevozom elementov. Zaradi geografske lege Baskije, ki je blizu drugih držav članic in v bližini morja, dodatni stroški prevoza verjetno ne bi odločilno vplivali na izključitev potencialnih konkurentov podjetja Habidite v tej avtonomni skupnosti. In nasprotno, stroški prevoza verjetno ne bi pomenili ovire za podjetje Habidite, da konkurira na področju gradnje stanovanj v bližnjih državah članicah.
- (90) V skladu z isto sodno prakso, kot je navedena v uvodni izjavi (88), se šteje, da pomoč izkrivlja konkurenco, če se zaradi nje izboljša finančni položaj podjetja v primerjavi

⁽⁴³⁾ Glej na primer: zadevo 730/79, *Phillip Morris Holland proti Komisiji*, Recueil 1980, str. 2671, točka 11, in zadevo C-259/85, *Francija proti Komisiji*, Recueil 1987, str. 4393, točka 24.

z drugimi konkurenti na trgu v Uniji. Pomoč lahko vpliva na trgovino znotraj Unije tudi, če podjetje prejemnik samo ne sodeluje v čezmejnih dejavnostih ⁽⁴⁴⁾.

- (91) Komisija na podlagi premislekov iz uvodnih izjav (89) in (90) ugotavlja, da bi pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, verjetno vplivala na trgovino med državami članicami.

VII.1.2 Ukrep 2: pogodba o stanovanjih

- (92) Premisleki iz uvodnih izjav od (64) do (67), od (84) do (88) in od (89) do (90) o merilih uporabe državnih sredstev in odgovornosti države, izkrivljanju konkurence ter učinkih na trgovino znotraj EU v opredelitvi državne pomoči smiselno veljajo tudi za pogodbo o stanovanjih. Zato se v uvodnih izjavah od (93) do (96) preuči samo merilo selektivne prednosti.

Selektivna prednost

- (93) Kot je obrazloženo v uvodni izjavi (45), podjetje Habidite trdi, da mu s pogodbo o stanovanjih ni bila dodeljena nobena prednost, ker so bile v bistvu cene, ki naj bi jih plačalo podjetje BIZKAILUR za 1 500 stanovanj, ki naj bi jih v skladu s pogodbo zgradilo podjetje Habidite, dejansko pod tržnimi ravnimi.
- (94) Prvič trdi, da bi podjetje BIZKAILUR 1 500 stanovanj, ki naj bi jih podjetje Habidite zagotovilo v skladu z navedeno pogodbo, prodalo v okviru delno zaščenega sistema (*viviendas tasadas*) po najvišji ceni, ki je omejena z veljavnim regionalnim zakonom na 1,7-kratnik cene, določene v odredbi baskovske vlade z dne 1. avgusta 2004, ki naj bi se nato indeksirala na podlagi indeksa cen življenjskih potrebščin (IPC), ki ga določi španski nacionalni statistični urad (v zvezi s tem glej uvodni izjavi (17) in (18)). Povprečna cena, ki naj bi jo podjetje BIZKAILUR tako pridobilo za 1 500 stanovanj, je znašala 2 010,19 EUR/m², kar je manj od povprečne cene stanovanj, ki so se leta 2007 prosto prodajala na trgu v provinci Bizkaia, tj. 2 921,9 EUR/m². Poleg tega bi podjetje Habidite dobilo le 83 % oziroma 83,30 % (za 750 stanovanj površine manj kot 75 m²) od cene 2 010,19 EUR/m², ki jo je pridobilo podjetje BIZKAILUR od prodaje stanovanj v okviru delno zaščenega sistema.
- (95) Podjetje Habidite drugič trdi, da je bila cena, ki bi jo dobilo po pogodbi o stanovanjih od podjetja BIZKAILUR

za 1 500 stanovanj, primerljiva s cenami, ki so jih dobila druga gradbena podjetja, ki so s podjetjem BIZKAILUR v istem obdobju sklenila podobne pogodbe (primeri so navedeni v uvodni izjavi (45)).

- (96) Tretjič navaja, da se lahko v skladu z zakonodajnim odlokom 78/1986 in členom 31 Direktive 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o javnih naročilih take pogodbe sklenejo tudi neposredno, tj. brez javnega razpisa ⁽⁴⁵⁾, kadar je to utemeljeno zaradi tehničnih značilnosti projekta ali varovanja izključnih pravic.
- (97) Komisija je ocenila informacije in argumente, ki jih je predložilo podjetje Habidite, ter na tej podlagi ugotovila, kot je opisano v uvodnih izjavah od (98) do (107).
- (98) Najprej je treba poudariti, da se informacije o povprečnih cenah, ki so jih dosegla druga gradbena podjetja, ki so s podjetjem BIZKAILUR sklenila podobne pogodbe, opirajo izključno na podatke, objavljene v tisku. Komisija v zvezi s tem ni prejela neposrednih informacij od podjetja Diputación – na primer v obliki kopij podobnih pogodb, sklenjenih med podjetjem BIZKAILUR in drugimi gradbenimi podjetji. Vsekakor se ocene cen, ki sta jih predložili podjetji Habidite in Diputación, nanašajo na leti 2006 in 2007, medtem ko naj bi se v skladu s členom A(c) pogodbe o stanovanjih in s poslovnim načrtom podjetja Habidite, ki je bilo objavljeno leta 2009, podjetju BIZKAILUR 1 500 stanovanj zagotovilo v obdobju 2009–2011.
- (99) Tudi če bi bilo sprejemljivo, da so cene, ki naj bi jih podjetje Habidite pridobilo od podjetja BIZKAILUR za 1 500 stanovanj na podlagi pogodbe o stanovanjih, sprejemljive s cenami, ki so jih od podjetja BIZKAILUR pridobila druga gradbena podjetja na podlagi podobnih pogodb, in da so bile vsekakor nižje od cen, ugotovljenih za taka stanovanja na prostem trgu, ta trditev ne zadoštuje, da bi lahko Komisija sklenila, da podjetju Habidite ni bila dodeljena prednost z navedeno pogodbo. Kot je ugotovljeno tudi v sklepu o začetku postopka ⁽⁴⁶⁾, prednost, ki bi jo podjetje Habidite pridobilo z navedeno pogodbo, vključuje predvsem dejstvo, da je pogodba zagotovila prodajo pomembnega deleža njegove začetne proizvodnje, zaradi česar se znatno zmanjšajo tveganja, povezana z novim naložbenim projektom, ki so navadno celo večja ob dajanju na trg novega proizvoda, kot so elementi Habidite.

⁽⁴⁴⁾ Glej na primer: zadevo C 102/87, *Francija proti Komisiji* (SEB), Recueil 1988, str. 4067, in zadevo C-310/99, *Italijanska republika proti Komisiji*, Recueil 2002, str. I-289, v točki 85.

⁽⁴⁵⁾ UL L 134, 30.4.2004, str. 114.

⁽⁴⁶⁾ Glej uvodno izjavo 32 sklepa o začetku postopka.

- (100) Splošno je znano, da je bila konkurenca na španskem gradbenem trgu v tistem času zelo ostra in da je še vedno taka. Dejstvo, da je podjetje BIZKAILUR naročilo 1 500 stanovanj od podjetja Habidite, pomeni, da je bila podjetju Habidite dodeljena nezanemarljiva prednost pred njegovimi konkurenti, tudi če se upošteva samo povpraševanje po gradnji stanovanj, ki naj bi se prodajala v okviru zaščitene in delno zaščitene sistema.
- (101) Dejstvo, da je bilo po navedbah podjetja Diputación v načrtu Foral predvideno (glej uvodno izjavo (19)), da podjetje BIZKAILUR v obdobju 2004–2007 zagotovi skupaj 3 000 stanovanj v okviru zaščitene sistema, očitno kaže, da število stanovanj, ki so bila naročena pri podjetju Habidite, ni bilo zanemarljivo. Res je, da načrt Foral vključuje obdobje 2004–2007, medtem ko naj bi podjetje Habidite 1 500 stanovanj, ki jih je od njega naročilo podjetje BIZKAILUR, dobavilo v obdobju 2009–2011 (v skladu z različico poslovnega načrta podjetja, objavljeno leta 2009). Kljub temu je v načrtu Foral navedeno skupno število stanovanj, ki jih je podjetje BIZKAILUR nameravalo prodati v okviru zaščitene sistema v času, ko je bila sklenjena pogodba o stanovanjih.
- (102) Ta element je treba oceniti na podlagi razmerja med stanovanji, ki sta jih naročili podjetji Diputación in BIZKAILUR, ter ocenjeno celotno proizvodnjo podjetja Habidite v zadevnem obdobju. V skladu s poslovnim načrtom, objavljenim leta 2009, je podjetje Habidite ocenilo, da bi v letu 2009 njegovo celotno proizvodnjo 433 stanovanj kupilo izključno podjetje BIZKAILUR. V letu 2010 bi podjetje BIZKAILUR kupilo 670 stanovanj, medtem ko bi celotna proizvodnja podjetja Habidite znašala 1 113 stanovanj. V letu 2011 bi podjetje BIZKAILUR kupilo 342 stanovanj, medtem ko bi celotna proizvodnja podjetja Habidite znašala 3 151 stanovanj. To kaže, da je v času sklenitve pogodbe o stanovanjih podjetje Habidite samo ocenilo, da bi podjetji Diputación in BIZKAILUR kupili znaten delež njegovih proizvodov v prvih dveh letih delovanja tovarne Habidite v mestu Alonsotegi (2009 in 2010). Na podlagi tega je mogoče skleniti, da je pogodba o stanovanjih znatno zmanjšala tveganja, ki so navadno povezana z novim naložbenim projektom, zlasti z dajanjem novega proizvoda na trg (elementov Habidite).
- (103) Dodaten znak, da bi se na podlagi navedene pogodbe podjetje Habidite izognilo znatnemu delu tveganja, povezanega s prodajo njegovega proizvoda na trgu, izhaja iz poslovnega načrta podjetja Habidite (iz novembra 2008), ki ga je to predložilo za pridobitev regionalne pomoči za leto 2008. Podjetje Habidite je v poslovnem načrtu ocenilo, da bi celotno povpraševanje po stanovanjih, ki naj bi se prodajala na reguliranem trgu v celotni Baskiji v obdobju 2011–2016, znašalo približno 8 000 stanovanj na leto. V poslovnem načrtu je navedeno tudi, da podjetje Habidite namerava prodajati predvsem na reguliranem delu trga (socialna stanovanja) v Baskiji in drugih regijah Španije. Zlasti za leto 2011 je podjetje Habidite predvidelo, da bo na reguliranem trgu v Španiji prodalo skupaj 289 stanovanj od celotne proizvodnje 1 403 stanovanj v istem letu. To kaže, da je po izteku pogodbe o stanovanjih (ker naj bi bilo 1 500 stanovanj, ki sta jih naročili podjetji Diputación in BIZKAILUR, dobavljenih najpozneje maja 2011), delež stanovanj, ki naj bi jih podjetje Habidite po svojih predvidevanjih prodalo na reguliranem trgu od svoje celotne proizvodnje, tj. 289 stanovanj od celotne proizvodnje 1 403 stanovanj, mnogo manjši od deleža v prvih treh letih delovanja tovarne Habidite v mestu Alonsotegi, ki so bila vključena v pogodbo o stanovanjih.
- (104) Še en pomemben vidik je dejansko povpraševanje po socialnih stanovanjih v provinci Bizkaia, ki ga je podjetje BIZKAILUR pokrivalo s pogodbo o stanovanjih. Niti podjetje Diputación niti podjetje Habidite nista predložila natančnih dokazov glede dejanskega povpraševanja po socialnih stanovanjih, ki naj bi ga pokrivalo podjetje BIZKAILUR s pogodbo o stanovanjih, sklenjeno s podjetjem Habidite pod navedenimi pogoji. Kot je navedeno v uvodni izjavi (98), naj bi se 1 500 stanovanj, predvidenih v pogodbi o stanovanjih, dobavilo v obdobju 2009–2011. Poleg tega podjetje Diputación ni trdilo, da je bila pogodba sklenjena z namenom zagotavljanja storitve splošnega gospodarskega interesa, kot so socialna stanovanja. Poudariti je treba tudi, da pogodba o stanovanjih ni bila sklenjena na podlagi javnega razpisa – čeprav se na podlagi informacij, ki jih je predložilo podjetje Habidite, ko se je sklicevalo na podobne pogodbe, ki jih je podjetje BIZKAILUR sklenilo z drugimi gradbenimi podjetji, zdi, da bi podjetje BIZKAILUR moralo objaviti javni razpis za tako pogodbo.
- (105) S tega vidika ni mogoče sprejeti argumenta podjetja Habidite (glej uvodno izjavo (96)), da se zaradi posebnih tehničnih značilnosti tega projekta pogodba lahko sklene neposredno brez javnega razpisa. Prvič, določbe, na katere se sklicuje podjetje Habidite, ne obravnavajo primerov, kot je ta, pri katerem je posebna značilnost projekta vključevala uvedbo novega proizvoda na trg. Predmet pogodbe o stanovanjih je bil nakup stanovanj, ki bi se pozneje prodala v okviru delno zaščitene sistema za ogrožene skupine državljanov. Tehnologija, ki se uporabi za gradnjo takih stanovanj, ni pomembna, stanovanja, zgrajena iz montažnih elementov, pa so pomenila neposredno konkurenco tradicionalno zgrajenim stanovanjem. Drugič, baskovsko računsko sodišče (Tribunal Vasco de Cuentas Públicas) je v poročilu iz januarja 2009 ⁽⁴⁷⁾ izrazilo dvome o zakonitosti pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih, pri čemer je opozorilo na javna naročila, pri oddaji katerih so bila kršena načela preglednosti in konkurenčnosti ponudb.

⁽⁴⁷⁾ Glej <http://legislacion.derecho.com/acuerdo-11-junio-2009-tribunal-vasco-de-cuentas-publicas-2231134>.

- (106) V skladu z odločitvijo v zadevi *P&O Ferries* ⁽⁴⁸⁾ zgolj dejstvo, da javni organ kupi blago po tržnih cenah, samo po sebi ne zadostuje za ugotovitev, da je bila to običajna tržna transakcija, če država ni dejansko potrebovala tega blaga in zlasti če je bilo tako blago naročeno brez javnega razpisa. V obravnavanem primeru ni bilo informacij o resnični potrebi, da podjetje BIZKAILUR proda 1 500 naročenih stanovanj v okviru delno zaščitene sistema v obdobju 2009–2011, prav tako ni bil objavljen javni razpis, kar kaže, da transakcija ni bila opravljena pod tržnimi pogoji.

- (107) Komisija glede na premisleke iz uvodnih izjav od (97) do (106) ugotavlja, da se pogodba o stanovanjih ne more šteti za običajno tržno transakcijo. Ravno nasprotno, pogodba podjetju Habidite in skupini AFER dodeljuje prednost, ker ju razbremeni tveganja, povezanega s prodajo proizvodov pod tržnimi pogoji ob neposredni konkurenci drugih gradbenih podjetij. Element pomoči je pri tem opredeljen kot dobiček, ki bi ga pridobilo podjetje Habidite od prodaje 1 500 stanovanj podjetjema Diputación in BIZKAILUR pod pogoji iz pogodbe o stanovanjih, in sicer razlika med ceno, ki bi jo pridobilo podjetje BIZKAILUR od prodaje 1 500 stanovanj pod cenovnimi pogoji iz člena A(e) pogodbe o stanovanjih, in proizvodnimi stroški, ki bi jih imelo podjetje Habidite za proizvodnjo teh 1 500 stanovanj. Prednost je selektivna, saj je v skladu s pogodbo o stanovanjih dodeljena posebej podjetju Habidite in skupini AFER.

VII.1.3 Predhodni sklepi

- (108) Na podlagi uvodnih izjav od (64) do (90) in od (92) do (106) ter brez poseganja v kakršne koli druge ugotovitve glede združljivosti z zakonodajo EU o javnih naročilih je treba skleniti, da pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih vključujeta državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.
- (109) V zvezi s pogodbo o zemljišču je državna pomoč vključevala dva elementa:

- (a) izpadle obresti za posojilo, ki vključuje celotne stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za nakup zemljišča za projekt Habidite, in ki bi bilo dodeljeno brez obresti za obdobje sedmih let s štiriletnim obdobjem mirovanja dolga. Izpadle obresti znašajo NED v višini 13,41 % stroškov nakupa zemljišča, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR na podlagi člena 1(ii) drugega dela pogodbe o zemljišču;

- (b) skupne stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za prilagoditev zadevne parcele s skupno površino najmanj 101 430 m² industrijski rabi v skladu s členom 1(iii) drugega dela pogodbe o zemljišču.

- (110) V zvezi s pogodbo o stanovanjih element pomoči vključuje dobiček, ki bi ga pridobilo podjetje Habidite od prodaje 1 500 stanovanj po tej pogodbi, in sicer razliko med ceno, določeno za 1 500 stanovanj v členu A(e) pogodbe o stanovanjih, in proizvodnimi stroški, ki bi jih imelo podjetje Habidite za proizvodnjo teh 1 500 stanovanj.

VII.2. Združljivost

- (111) Komisija je v sklepu o začetku postopka z dne 2. decembra 2009 izrazila dvom o tem, ali se je lahko pomoč, ki jo vključujeta pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih, štela za združljivo s Pogodbo v skladu z ustreznimi pravili, ki so veljali v času ocene, zlasti prvotnim začasnim okvirom ⁽⁴⁹⁾, smernicami za reševanje in prestrukturiranje iz leta 2004, Smernicami o državni regionalni pomoči za 2007–2013 ⁽⁵⁰⁾ in Uredbo o splošnih skupinskih izjemah iz leta 2008 ⁽⁵¹⁾.

- (112) Kot je navedeno v uvodnih izjavah od (60) do (62), je bila pomoč, dodeljena na podlagi pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih, nezakonito dodeljena 15. decembra 2006 (tj. pred prijavitvijo Komisiji). Njeno združljivost je zato treba oceniti na podlagi pravil o državni pomoči, ki so veljala ob njeni dodelitvi.

- (113) S tega časovnega vidika združljivosti pomoči, dodeljene na podlagi pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih, ni mogoče preučiti na podlagi posebnih pravil, ki so veljala v času krize, saj so bila ta sprejeta in začela veljati pozneje.

- (114) Poleg tega se po navedbah podjetja Diputación podjetje Habidite in skupina AFER 15. decembra 2006 nista štela za podjetji v težavah v skladu s točkami 9, 10 in 11 smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 2004. Zato v času sklenitve pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih nista bila upravičena do pomoči za reševanje in prestrukturiranje.

⁽⁴⁸⁾ Glej združeni zadevi T-116/01 in T-118/01, *P&O European Ferries (Vizkaya) S.A. in Diputación Foral de Vizcaya proti Komisiji*, Recueil 2003, str. II-2957, zlasti uvodne izjave od 109 do 139. Sodba je bila na pritožbeni stopnji potrjena glede tega dela ocene v odločitvi Sodišča z dne 1. junija 2006.

⁽⁴⁹⁾ Začasni okvir Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi (UL C 83, 7.4.2009, str. 1).

⁽⁵⁰⁾ UL C 54, 4.3.2006, str. 13.

⁽⁵¹⁾ Uredba Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe, UL L 214, 9.8.2008, str. 3.

- (115) Pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih sta bili sklenjeni 15. decembra 2006 z namenom, da se podpre nov naložbeni projekt v Alonsotegi, manjšem mestu na upravnem območju Gran Bilbao, ki je bila takrat regija, upravičena do pomoči v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe⁽⁵²⁾. Zato je treba preučiti, ali je bila morda pomoč, dodeljena v skladu s pogodbo o zemljišču in pogodbo o stanovanjih, združljiva s Pogodbo v skladu s pravili, ki so 15. decembra 2006 veljala za regionalno pomoč, in sicer: Smernicami o državni regionalni pomoči iz leta 1998⁽⁵³⁾ (v nadaljnjem besedilu: smernice iz leta 1998) in Večsektorskim okvirom o regionalni pomoči za velike investicijske projekte iz leta 2002⁽⁵⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: okvir iz leta 2002), ter glede na člen 107(3)(c) Pogodbe.

Združljivost pomoči iz pogodbe o zemljišču v skladu s smernicami iz leta 1998 in okvirom iz leta 2002

- (116) Da bi se regionalna pomoč za naložbe štela za združljivo z notranjim trgov, mora izpolnjevati več standardnih meril združljivosti, ki so bila v času sklenitve pogodbe o zemljišču, tj. 15. decembra 2006, določena v smernicah iz leta 1998. Zlasti je morala pomoč prispevati k regionalnemu razvoju in podpirati začetni naložbeni projekt, v zvezi s katerim se je delo začelo šele po tem, ko je upravičenec do pomoči predložil prošnjo za pomoč (spodbujevalni učinek), upravičenec je moral financirati naložbeni projekt do višine najmanj 25 % in naložbeni projekt je moral ostati vsaj pet let v regiji, upravičeni do pomoči, kjer se je začel izvajati. Poleg tega so morali biti upravičeni izdatki, ki naj bi se upoštevali za dodelitev pomoči, omejeni na nekatere upravičene stroške, pomoč pa se ni smela združiti z drugo pomočjo, če bi pri tem presegla veljavno zgornjo mejo regionalne pomoči.
- (117) V skladu s točko 2 smernic iz leta 1998 se priložnostna regionalna pomoč, ki je dodeljena enemu samemu podjetju ali je namenjena samo eni dejavnosti, praviloma ni štela za združljivo s Pogodbo, ker bi njeni učinki izkrivljanja načeloma presegli njene pozitivne učinke na regionalni razvoj. Poleg tega je bila priložnostna pomoč podjetjem v težavah prepovedana.
- (118) Španski organi niso priglasili, da je pomoč, dodeljena podjetju Habidite v okviru pogodbe o zemljišču, dodeljena na podlagi odobrene sheme regionalne pomoči. Ta pomoč se zato šteje za priložnostni ukrep, ki zagotavlja koristi samo podjetju Habidite in skupini AFER ter implicitno sektorju gradbeništva.

- (119) Vendar se lahko v skladu z navedeno točko 2 smernic iz leta 1998 taka priložnostna pomoč, ki je namenjena samo eni dejavnosti in enemu samemu podjetju, razglasi za združljivo s Pogodbo, če se lahko dokaže, da je njen prispevek k regionalnemu razvoju večji od njenega učinka izkrivljanja trgovine znotraj Unije in konkurence. Čeprav španski organi niso predložili argumentov v zvezi s tem, Komisija na lastno pobudo in na podlagi informacij, ki jih ima, preuči, ali so v primeru pomoči, dodeljene v okviru pogodbe o zemljišču, izpolnjeni pogoji za tako odstopanje.

- (120) Jasen namen pogodbe o zemljišču je bil podpreti nov naložbeni projekt, tj. novo tovarno Habidite v mestu Alonsotegi. V tistem času je bilo ocenjeno, da naj bi projekt ustvaril 1 100 neposrednih novih delovnih mest v regiji, upravičeni do pomoči, verjetno pa tudi nezamisljivo število posrednih delovnih mest v isti regiji. To potrjuje tudi dejstvo, da bi v skladu z vzporedno pogodbo o stanovanjih novi naložbeni projekt prispeval tudi k doseganju ciljev regionalne politike, in sicer zagotavljanju socialnih stanovanj za ogrožene skupine državljanov v provinci Bizkaia. Poleg tega se v času podpisa pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih nista niti podjetje Habidite niti skupina AFER štela za podjetji v težavah v skladu s točkami 9, 10 in 11 smernic za reševanje in prestrukturiranje (glej uvodno izjavo (9)). Komisija zato ugotavlja, da so v primeru pogodbe o zemljišču izpolnjeni pogoji za izjemo, določeno v zadnjem odstavku točke 2 smernic iz leta 1998.

- (121) V skladu s točko 4.4 smernic iz leta 1998 pojem regionalne pomoči vključuje le pomoč za začetno naložbo, ki je opredeljena kot vlaganje v osnovna sredstva pri postavitvi novega obrata, širitvi obstoječega obrata ali začetku dejavnosti, ki pomeni temeljito spremembo proizvodnega procesa v obstoječem obratu. Pomoč, dodeljena v okviru pogodbe o zemljišču, je skladna s to opredelitvijo, ker je bila dodeljena kot podpora za ustanovitev novega naložbenega projekta v mestu Alonsotegi.

- (122) V skladu s točko 4.5 smernic iz leta 1998 bi morala pomoč za začetno naložbo pokrivati samo upravičene stroške naložbe, zato je največji znesek regionalne pomoči opredeljen kot odstotek upravičenih stroškov naložbe. V skladu s točkama 4.5 in 4.6 smernic iz leta 1998 „upravičeni stroški“ novega naložbenega projekta vključujejo zemljišča, stavbe in obrat/opremo ter tudi nekatere vrste nematerialnih naložb (patenti, licence, znanje), vendar pri velikih podjetjih le v višini do 25 % standardne osnove.

⁽⁵²⁾ Glej Odločbo Komisije z dne 17.5.2000 o državni pomoči št. 773/99 Španije – karta regionalnih pomoči za obdobje 2000–2006, besedilo je na voljo na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-1999/n773-99.pdf.

⁽⁵³⁾ UL C 74, 10.3.1998, str. 9.

⁽⁵⁴⁾ UL C 70, 19.3.2002, str. 8.

(123) Zato je najprej treba določiti upravičene stroške projekta Habidite v mestu Alonsotegi na dan 15. decembra 2006.

(124) Ker pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, ni bila dodeljena na podlagi predhodne prošnje za pomoč, upravičenec takrat ni predložil informacij, pomembnih za določitev upravičenih stroškov novega naložbenega projekta v primerih regionalne pomoči. Informacije, ki so bile na voljo podjetju Diputación v zvezi z upravičenimi stroški, so navedene v uvodni izjavi (12) in vključujejo naslednje:

Zemljišče	4,8 milijona EUR
Industrijska stavba	22,5 milijona EUR
Prilagoditev zemljišča (<i>urbanización</i>)	4,04 milijona EUR
Infrastruktura	24,0 milijona EUR
Skupaj	55,34 milijona EUR

(125) Zgoraj navedene vrste stroškov se dejansko lahko štejejo za „upravičene stroške“ v smislu točke 4.5 smernic iz leta 1998. Ker je bila pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, neposredno povezana z nakupom zemljišča za nov naložbeni projekt in njegovo prilagoditvijo industrijski rabi, izpolnjuje tudi zahtevo iz točke 4.5 smernic iz leta 1998.

(126) V skladu s točko 4.10 smernic iz leta 1998 mora biti pomoč za začetne naložbe pogojena z ohranitvijo zadevne naložbe za najmanj pet let. Čeprav v pogodbi o zemljišču ta pogoj ni izrecno določen za podjetje Habidite, je treba opozoriti, da se je v okviru vzporedne pogodbe o pomoči za usposabljanje (opisane v uvodni izjavi (39)), ki je bila prav tako sklenjena 15. decembra 2006 v zvezi z istim naložbenim projektom, podjetje Habidite zavezalo, da bo najmanj pet let ohranilo 1 100 delovnih mest. Komisija zato ugotavlja, da je izpolnjena tudi točka 4.10 smernic iz leta 1998.

(127) Ker ni informacij o ocenjenih stroških plač za 1 100 zaposlenih v tovarni Habidite v mestu Alonsotegi, Komisija ne more ustrezno oceniti morebitne združljivosti pomoči, dodeljene na podlagi pogodbe o zemljišču, s točkami od 4.11 do 4.17 smernic iz leta 1998 o ustvarjanju delovnih mest. Ker je bila pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, povezana z nakupom zemljišča, ki je upravičen strošek, ni potrebna ocena v skladu s točkami od 4.11 do 4.17 smernic iz leta 1998.

(128) Pred podpisom pogodbe o zemljišču ni bila prejeta nobena druga investicijska pomoč za naložbeni projekt Habidite, ki bi jo bilo treba upoštevati pri oceni kumulativnih učinkov v skladu s točko 4.18 smernic iz leta 1998.

(129) Točka 4.2 smernic iz leta 1998 določa, da morajo sheme pomoči vključevati določilo, da je treba vloge za pomoč vložiti pred začetkom izvajanja naložbenih projektov. Namen te določbe je zagotoviti, da se regionalna pomoč dodeli le, če ima preverljiv spodbujevalni učinek. Če bi se namreč zadevni projekt začel izvajati pred vložitvijo vloge za pomoč, naknadno dodeljena regionalna pomoč očitno ne bi imela spodbujevalnega učinka, kar pomeni, da bi se projekt verjetno izvedel tudi brez pomoči.

(130) V zvezi s tem je treba poudariti, da je bila pogodba o zemljišču priložnostni ukrep in ne pomoč, dodeljena v okviru odobrene sheme. Vendar je spodbujevalni učinek splošno merilo združljivosti, določeno v členu 107(3)(c) Pogodbe, ki ga je v vsakem primeru treba preveriti v zvezi s pogodbo o zemljišču. Čeprav podjetje Diputación ni trdilo, da ima obravnavani ukrep spodbujevalni učinek, mora Komisija kljub temu na lastno pobudo preučiti skladnost s tem bistvenim merilom združljivosti.

(131) Komisija meni, da je v primeru pomoči, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, izpolnjen pogoj spodbujevalnega učinka zaradi naslednjih razlogov. Prvič, čeprav pomoč ni bila priglašena pred datumom, ko je bila dodeljena (15. december 2006), se projekt ni začel izvajati pred dodelitvijo pomoči. Dejansko se je na podlagi informacij, ki jih je predložilo podjetje Diputación, nakup zemljišča, potrebnega za projekt, ki se lahko šteje za začetek del v zvezi s tem naložbenim projektom, začel šele maja 2007, tj. po podpisu pogodbe o zemljišču 15. decembra 2006. Drugič, dejstvo, da se projekt Habidite ni izvajal po prekinitvi pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih, se lahko šteje za dokaz, da je pomoč imela spodbujevalni učinek, saj se projekt ni izvajal brez pomoči.

(132) V točki 4.2 smernic iz leta 1998 je prav tako določeno, da mora upravičenec do pomoči prispevati lastna finančna sredstva za projekt v višini vsaj 25 % upravičenih stroškov. V primeru pomoči, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, je očitno izpolnjen tudi ta pogoj. Upravičeni stroški, ki jih je podjetje Diputación prijavilo za ta projekt, so znašali 55 milijonov EUR, zato bi moralo podjetje Habidite z lastnimi sredstvi financirati

najmanj 25 % tega zneska, tj. najmanj 13,75 milijona EUR. Komisija meni, da element pomoči v pogodbi o zemljišču, kot je opredeljen v uvodni izjavi (109), ni mogel presegati 75 % upravičenih stroškov, tj. 41,25 milijona EUR, niti v primeru znatno višjega skupnega zneska pomoči, če bi se upoštevalo, da je pomoč vključevala dejanske stroške v višini 28,2 milijona EUR za prilagoditev zemljišča industrijski rabi ter dodatnih 0,98 milijona EUR (tj. 13,41 % skupnih stroškov v višini 7,3 milijona EUR za nakup zemljišča po oceni podjetja Diputación).

- (133) Komisija glede na premisleke iz uvodnih izjav od (116) do (132) ugotavlja, da pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, izpolnjuje pogoje združljivosti iz smernic iz leta 1998.
- (134) Informacije o upravičenih stroških naložbe, navedene v uvodnih izjavah (12) in (124), prav tako kažejo, da se je naložbeni projekt Habidite decembra 2006 štel za velik naložbeni projekt v smislu večsektorskega okvira iz leta 2002 – skupni upravičeni stroški za ta projekt so presežali 50 milijonov EUR. Zato je treba združljivost pomoči, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, preučiti tudi z vidika njene skladnosti s pogoji iz okvira iz leta 2002.
- (135) Največja intenzivnost pomoči, ki je decembra 2006 veljala za upravno območje Gran Bilbao in je izražena kot NED, je znašala 20 %. V skladu s točko 21 okvira iz leta 2002 in ob upoštevanju upravičenih stroškov za projekt Habidite iz leta 2006, kot so navedeni v uvodni izjavi (12), bi morala biti največja dopustna intenzivnost pomoči za ta projekt zmanjšana v skladu z naslednjo razpredelnico:

Upravičeni izdatki	Prilagojena zgornja meja pomoči
do 50 milijonov EUR	10 milijonov EUR (20 % – regionalna zgornja meja za 50 milijonov EUR)
od 50 milijonov EUR do 100 milijonov EUR	0,5 milijona EUR (10 % – polovica regionalne zgornje meje za 5 milijonov EUR)
Del, ki presega 100 milijonov EUR	—
Skupaj	10,5 milijona EUR

- (136) Iz tega sledi, da bi bila pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, združljiva le do skupnega zneska 10,5 milijona EUR, za del, ki presega 10,5 milijona EUR, bi bila nezdružljiva. Dejansko, kot je navedeno v uvodnih izjavah od (78) do (82) in (109), zneska pomoči, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, ni mogoče natančno opredeliti, saj so dejanski stroški, ki naj bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za izvajanje svojih pogodbenih obveznosti nakupa in prilagoditev industrijski rabi zemljišča za ustanovitev tovarne Habidite v mestu Alonsotegi, predmet spora, Komisija pa v zvezi s tem ne more sprejeti argumentiranega dokončnega stališča.
- (137) Prvi element pomoči bi pomenil 13,21 % dejanskih stroškov, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za nakup zemljišča. Podjetje Diputación trdi, da bi ti dejanski stroški skupaj znašali 7,3 milijona EUR, podjetje Habidite pa meni, da je ta ocena previsoka. Ugotovljeno je tudi, da so bili po informacijah, ki jih je predložilo podjetje Diputación (glej uvodno izjavo (12)), stroški nakupa zemljišča v določenem trenutku ocenjeni na 4,8 milijona EUR. V poslovnem načrtu, ki ga je podjetje Habidite predložilo k prošnji za regionalno pomoč za leto 2008, so stroški za nakup zemljišča, ki so bili ocenjeni novembra 2008, znašali 5,5 milijona EUR.
- (138) Kar zadeva drugi element pomoči, in sicer celotne dejanske stroške podjetja BIZKAILUR za prilagoditev zadevnega zemljišča industrijski rabi, je podjetje Diputación marca 2009 ocenilo, da znašajo 28,5 milijona EUR, vendar je navedlo tudi, da so bili v določenem trenutku ocenjeni na 4,04 milijona EUR (glej uvodno izjavo (12)).
- (139) Na podlagi obstoječih informacij ni mogoče z gotovostjo izključiti možnosti, da pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, ne bi presežala dovoljenega zneska za ta projekt v višini 10,5 milijona EUR.

- (140) V točki 24 okvira iz leta 2002 so določeni dodatni pogoji združljivosti za ukrepe, kadar znesek pomoči presega največjo dopustno pomoč za naložbo v višini 100 milijonov EUR v tej regiji, upravičeni do pomoči. V obravnavanem primeru je na podlagi točke 21 okvira iz leta 2002 največja dopustna pomoč za naložbo v višini 100 milijonov EUR na upravnem območju Gran Bilbao decembra 2006 znašala 15 milijonov EUR (vključevala je 10 milijonov EUR, ki predstavljajo 20 % od prvih 50 milijonov EUR, plus 5 milijonov EUR, ki predstavljajo 10 % od naslednjih 50 milijonov EUR).

- (141) Kot je razloženo že v uvodnih izjavah od (78) do (82), na podlagi razpoložljivih informacij ni mogoče natančno opredeliti skupnega zneska pomoči, ki ga vključuje pogodba o zemljišču. Vendar Komisija ne more izključiti možnosti, da je znesek pomoči presegel zgornjo mejo 15 milijonov EUR. V teh okoliščinah je Komisija preučila, ali sta v primeru pogodbe o zemljišču izpolnjena dva dodatna pogoja za odobritev take pomoči.
- (142) Prvi pogoj je, da upravičenec do pomoči ne bi smel preseči 25 % prodaje zadevnega proizvoda pred naložbo ali po njej. Drugi pogoj je, da proizvodna zmogljivost, ki jo je ustvaril naložbeni projekt, ne bi smela preseči 5 % zadevnega trga. V skladu s točko 24 okvira iz leta 2002 dokazno breme, da so ti pogoji izpolnjeni, nosijo zadevne države članice. V obravnavanem primeru španski organi niso predložili informacij, na podlagi katerih bi Komisija lahko preverila, ali je izpolnjen kateri od teh dveh dodatnih pogojev.
- (143) Kot je razvidno iz ocen tržnih deležev, ki jih je novembra 2008 predložilo podjetje Habidite za pridobitev regionalne pomoči za leto 2008 (glej uvodno izjavo (87)), je to podjetje ocenilo, da bi njegov delež na celotnem španskem trgu za gradnjo stanovanj (vključno s segmentoma prostega trga in socialnih stanovanj) v letu 2011, tj. po uvedbi nove proizvodne zmogljivosti z zadevnim naložbenim projektom, znašal med [0,1 in 1,0] %, od leta 2012 pa bi se povečal na [0,5 – 1,5] %. Če bi upoštevali samo baskovski trg, bi tržni delež podjetja Habidite v letu 2011 v prostem segmentu gradbenega trga znašal med [0,1 in 1,0] %, od leta 2014 pa bi se povečal na [2,0–3,0] %.
- (144) Glede na te ocene, ki niso v nasprotju z drugimi informacijami, ki so na voljo Komisiji, se lahko sklepa, da podjetje Habidite decembra 2006 v okviru naložbe, ki jo podpira pogodba o zemljišču, ne bi preseglo zgornjih mej tržnega deleža in zmogljivosti, določenih v točki 24 okvira iz leta 2002.
- (145) Del pomoči iz pogodbe o zemljišču, ki ne presega dopustnega največjega zneska 10,5 milijona EUR, bi torej tudi izpolnjeval pogoje za združljivost iz okvira iz leta 2001. Pomoč, ki presega to zgornjo mejo, ne bi bila združljiva s pogodbo, ker ne bi izpolnjevala pogojev za združljivost, določenih v smernicah iz leta 1998 in okviru iz leta 2002.
- (146) Ker pomoč ni bila izplačana in ni treba zahtevati vračila, te ugotovitve glede združljivosti pomoči, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, zadostujejo za namene tega sklepa.
- (147) Komisija opozarja pristojne španske organe, da je treba pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, upoštevati pri preučitvi skladnosti s pravili o kumulaciji pomoči v zvezi z regionalno pomočjo za leto 2008, ki jo je baskovska vlada dodelila za ta projekt. Pri tem je treba upoštevati, da sta obe pomoči, tj. pomoč iz pogodbe o zemljišču in regionalna pomoč za leto 2008, pokrivali upravičene stroške v zvezi z nakupom in prilagoditvijo istega zemljišča. Še enkrat je treba poudariti, da so se dela v zvezi s tem naložbenim projektom začela izvajati maja 2007, medtem ko je bila prošnja za regionalno pomoč za leto 2008 vložena leta 2008.
- Združljivost pomoči iz pogodbe o stanovanjih v skladu s smernicami iz leta 1998 in okvirom iz leta 2002
- (148) Kot je navedeno v uvodnih izjavah od (93) do (107), pomoč iz pogodbe o stanovanjih zmanjšuje tveganja, povezana z začetno naložbo, ker zagotavlja prodajo znatnega dela začetne proizvodnje nove tovarne, podjetju Habidite pa dodeljuje tudi prednost pred drugimi konkurenti, ker mu brez javnega razpisa zagotavlja pogodbo za dobavo 1 500 stanovanj javnim organom za prodajo v okviru delno zaščitene sistema. Pomoč, ki jo vključuje pogodba o stanovanjih, je bila opredeljena kot dobiček, ki bi ga podjetje Habidite pridobilo od prodaje 1 500 stanovanj podjetjema Diputación in BIZKAILUR, in sicer razlika med ceno, po kateri bi podjetje BIZKAILUR prodalo stanovanja, in proizvodnimi stroški, ki bi jih imelo podjetje Habidite za izgradnjo teh stanovanj.
- (149) V skladu s smernicami iz leta 1998 je regionalna pomoč povezana z upravičenimi stroški. Čeprav je res, da točka 4.2 smernic iz leta 1998 ne omejuje oblik, v katerih se lahko dodeli pomoč za naložbe, je iz točke 4.5 in celotne vsebine navedenih smernic jasno, da mora pomoč za naložbo podpirati upravičene stroške naložbe. V skladu s točko 4.5 smernic iz leta 1998 se za namene dodelitve regionalne pomoči lahko upoštevajo le stroški nakupa sredstev, kot so zemljišča, stavbe in obrat/oprema. V skladu s točko 4.6 lahko regionalna pomoč krije tudi druge stroške, kot so stroški nakupa patentov, licenc in znanja.
- (150) Glede na naravo pomoči, dodeljene na podlagi pogodbe o stanovanjih, ta pomoč ne podpira takih upravičenih stroškov. Namesto tega je njen namen zmanjšati tekoče stroške poslovanja. V skladu s točko 4.15 smernic iz leta

1998 je pomoč za tekoče poslovanje praviloma prepo-vedana, izjemoma se lahko dodeli v regijah, ki so upravičene do pomoči v skladu s členom 107(a) Pogodbe. Vendar naj bi se projekt Habidite izvajal v regiji, upravičeni do pomoči v skladu s členom 107(3)(c) in ne členom 107(3)(a) Pogodbe.

- (151) Komisija zato ugotavlja, da se pomoč iz pogodbe o stanovanjih šteje za pomoč za tekoče poslovanje, ki v skladu s točko 4.15 smernic iz leta 1998 ne bi bila združljiva s Pogodbo.

VIII. ZAKLJUČEK

- (152) Komisija na podlagi zgoraj navedene ocene iz uvodnih izjav od (63) do (151) in brez poseganja v kakršne koli druge ugotovitve glede združljivosti z zakonodajo EU o javnih naročilih ugotavlja, da pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih vključujeta državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

- (153) V zvezi s pogodbo o zemljišču državna pomoč vključuje dva elementa:

(a) izpadle obresti za posojilo, ki vključuje celotne stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za nakup zemljišča za projekt Habidite, in ki bi bilo dodeljeno brez obresti za obdobje sedmih let s štiriletnim obdobjem mirovanja dolga. Te izpadle obresti znašajo NED v višini 13,41 % stroškov nakupa zemljišča, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR na podlagi člena 1(ii) drugega dela pogodbe o zemljišču;

(b) skupne stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za prilagoditev zadevne parcele s skupno površino najmanj 101 430 m² industrijski rabi v skladu s členom 1(iii) drugega dela pogodbe o zemljišču.

- (154) V zvezi s pogodbo o stanovanjih element pomoči vključuje dobiček, ki bi ga pridobila podjetje Habidite in skupina AFER od prodaje 1 500 stanovanj, ki sta jih naročili podjetji Diputación in BIZKAILUR, in sicer razliko med ceno, po kateri bi podjetje BIZKAILUR prodalo stanovanja na podlagi določb iz pogodbe o stanovanjih, in stroški, ki bi jih imelo podjetje Habidite za izgradnjo teh stanovanj.

- (155) Na podlagi razpoložljivih informacij ni mogoče natančno opredeliti zneskov pomoči, ki jih vključujeta pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih. Vendar za namene tega sklepa ni treba opredeliti zneskov pomoči, saj pomoč ni bila izplačana in zato ni treba zahtevati njenega vračila.

- (156) Poudarjeno je tudi, da pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih vključujeta nezakonito pomoč. Pomoč iz obeh pogodb je bila dodeljena 15. decembra 2006, pri čemer je bila kršena obveznost predhodne priglasitve iz Pogodbe. V skladu s sodbo v zadevi CELF/SIDE⁽⁵⁵⁾ naknadna priglasitev navedenih dveh pogodb in ugotovitev o delni združljivosti pomoči iz pogodbe o zemljišču do dovoljene višine 10,5 milijona EUR ne odpravita nezakonitosti pomoči. Komisija od pristojnih španskih organov zahteva, da prevzamejo vse potrebne pravne posledice nezakonite pomoči, ki jo vključujeta pogodba o zemljišču in pogodba o stanovanjih.

- (157) Pomoč, dodeljena na podlagi pogodbe o zemljišču, je v skladu s smernicami iz leta 1998 in okvirom iz leta 2002 združljiva s Pogodbo do dopustnega zneska 10,5 milijona EUR. Del pomoči, dodeljene na podlagi pogodbe o zemljišču, ki bi lahko presegel ta dopustni znesek, je nezdružljiv s Pogodbo.

- (158) Pomoč, dodeljena na podlagi pogodbe o stanovanjih, je pomoč za tekoče poslovanje, ki je v skladu s točko 4.15 smernic iz leta 1998 nezdružljiva s Pogodbo.

- (159) Ugotovitve iz tega sklepa o obstoju pomoči v pogodbi o zemljišču so povezane z regionalno pomočjo za leto 2008, ki jo je baskovska vlada dodelila za isti naložbeni projekt. Ugotovljeno je, da so se dela v zvezi s tem naložbenim projektom začela izvajati maja 2007, torej preden je bila vložena prošnja za regionalno pomoč za leto 2008.

- (160) Upravičenca do pomoči, dodeljene na podlagi pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih, sta podjetje Habidite Technologies País Vasco S.A. in skupina AFER, ki sta pogodbenici pogodbe o zemljišču in pogodbe o stanovanjih ter sta povezana v smislu člena 3(2) in 3(3) Priloge k Priporočilu Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij⁽⁵⁶⁾ –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Pogodbi, ki so ju 15. decembra 2006 sklenili podjetji Diputación Foral de Bizkaia in BIZKAILUR S.A. na eni strani ter podjetje Habidite Technologies País Vasco S.A. in skupina AFER na drugi strani ter ju je Kraljevina Španija priglasila 15. aprila 2009, vključujeta državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

⁽⁵⁵⁾ Glej opombo št. 34.

⁽⁵⁶⁾ UL L 124, 20.5.2003, str. 36.

Člen 2

Pomoč, ki jo vključujeta priglašeni pogodbi, je nezakonita, ker je bila pri njeni dodelitvi kršena obveznost predhodne priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe.

Člen 3

Pomoč iz pogodbe o zemljišču obsega:

- (a) izpadle obresti podjetij Diputación in BIZKAILUR za posojilo, ki vključuje celotne dejanske stroške nakupa zemljišča in ki naj bi se po štiriletnem obdobju mirovanja vrnilo v štirih enakih letnih obrokih po 25 % brez obresti. Neto ekvivalent dotacije takega brezobrestnega posojila bi znašal 13,41 % dejanskih stroškov nakupa zemljišča za ta projekt, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR na podlagi člena 1(ii) drugega dela pogodbe o zemljišču;
- (b) skupne stroške, ki bi jih imelo podjetje BIZKAILUR za prilagoditev industrijski rabi zemljišča s skupno površino najmanj 101 430 m², ki ga je treba kupiti za ta projekt, v skladu s členom 1(iii) drugega dela pogodbe o zemljišču.

Člen 4

Pomoč iz pogodbe o stanovanjih vključuje dobiček, ki bi ga pridobila podjetje Habidite in skupina AFER od prodaje 1 500 stanovanj, ki sta jih naročili podjetji Diputación Foral de Bizkaia in BIZKAILUR S.A. na podlagi navedene pogodbe. Ta dobiček je opredeljen kot razlika med ceno, ki bi jo podjetje Habidite

pridobilo od podjetja BIZKAILUR na podlagi člena A(e) navedene pogodbe, in stroški, ki bi jih imelo podjetje Habidite za izgradnjo teh 1 500 stanovanj.

Člen 5

Pomoč, ki jo vključuje pogodba o zemljišču, je v skladu s Smernicami o državni regionalni pomoči iz leta 1998 in Večsektorskim okvirom o regionalni pomoči za velike investicijske projekte iz leta 2002 združljiva s Pogodbo do dopustnega zneska 10,5 milijona EUR. Pomoč, ki presega to zgornjo mejo, ni združljiva s Pogodbo.

Člen 6

Pomoč, ki jo vključuje pogodba o stanovanjih, je v skladu s točko 4.15 Smernic o državni regionalni pomoči iz leta 1998 nezdružljiva s Pogodbo, ker pomeni pomoč za tekoče poslovanje.

Člen 7

Ta sklep je naslovljena na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 27. junija 2012

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

SKLEP KOMISIJE

z dne 25. julija 2012

o državni pomoči SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Različne stopnje takse, ki se na Irskem uporabljajo za letalska potovanja

(notificirano pod dokumentarno številko C(2012) 5037)

(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2013/199/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami ⁽¹⁾, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

(4) Irski organi so 15. septembra 2011 po podaljšanju roka za odgovor predložili svoje pripombe v zvezi s sklepom Komisije.

(5) Sklep Komisije o začetku postopka je bil 18. oktobra 2011 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽²⁾. Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoje pripombe v zvezi z ukrepom.

(6) Družba Ryanair je 17. novembra 2011 kot odgovor na ta poziv predložila svoje pripombe. Komisija je družbo Ryanair z dopisom z dne 28. novembra 2011 pozvala, naj ji pojasni, ali so kakršne koli informacije v predloženih pripombah zaupne in se ne smejo razkriti irskim organom. Družba Ryanair je z dopisom z dne 30. novembra 2011 potrdila, da se lahko pripombe, predložene 17. novembra 2011, pošljejo irskim organom.

1. POSTOPEK

(1) Letalski prevoznik (v nadaljnjem besedilu: pritožnik) je leta 2009 Komisiji poslal pritožbo v zvezi z državno pomočjo glede več vidikov takse na letalska potovanja, ki se uporablja na Irskem, vključno z različnimi stopnjami takse, ki se uporabljajo za lete do destinacij v oddaljenosti največ 300 km od letališča v Dublinu, zaradi katerih naj bi bila družba Aer Arann v prednostnem položaju.

(2) Komisija je z dopisom z dne 13. julija 2011 Irsko obvestila, da bo v zvezi različnimi stopnjami takse, ki se uporabljajo v skladu z irsko takso na letalska potovanja, začela postopek na podlagi člena 108(2) Pogodbe. Komisija je od irskih organov zahtevala, da upravičencem pošljejo kopijo odločbe.

(3) Letalski prevoznik Ryanair Ltd. (v nadaljnjem besedilu: družba Ryanair) je 9. avgusta in 5. septembra 2011 predložil dopisa v zvezi s sklepom Komisije, da bo začela postopek. Komisija je na navedena dopisa odgovorila 5. oktobra 2011. Družba Ryanair je 17. oktobra 2011 predložila še en dopis.

(7) Komisija je z dopisom z dne 12. decembra 2011 irskim organom poslala pripombe družbe Ryanair, ti pa so nato svoje pripombe predložili 13. januarja 2012.

2. OPIS UKREPA

(8) Irski organi so s 30. marcem 2009 uvedli trošarino na potniški letalski prevoz. Nacionalna pravna podlaga za takso je razdelek 55 Zakona o financah (št. 2) iz leta 2008, ki uvaja trošarino, imenovano „taksa na letalska potovanja“, ki so jo letalski prevozniki dolžni plačati ob „vsakem odhodu potnika na letalu z letališča“ na Irskem ⁽³⁾. Plačilo takse zapade, ko letalo, na katerem je potnik in s katerim lahko potuje več kot 20 potnikov ter ki ga ne uporablja država ali vojska, vzleti z letališča. Predvideno je bilo, da se taksa prek cene letalske vozovnice prenese na potnike, vendar so letalski prevozniki tisti, ki so odgovorni za pobiranje in plačilo takse ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Glej opombo 1.

⁽³⁾ Taksa se ne uporablja za letala, s katerimi lahko leti manj kot 20 potnikov, in tista, ki jih uporablja država ali vojska. Enako velja za lete z letališča z manj kot 10 000 potniki na leto.

⁽⁴⁾ Vsak letalski prevoznik, ki je dolžan plačati takso, se mora registrirati pri davčnem uradu in mu v 20 dneh ali kakšnem drugem roku, ki ga lahko določi navedeni urad, predložiti podatke, ki kažejo število odhodov potnikov za pretekli mesec.

⁽¹⁾ UL C 306, 18.10.2011, str. 10.

(9) Taksa se je ob uvedbi določala na podlagi razdalje med letališčem začetka in letališčem konca potovanja, in sicer v višini (i) 2 EUR, če je bila razdalja od letališča v Dublinu do končne destinacije največ 300 km, ter v višini (ii) 10 EUR v vseh ostalih primerih.

(10) Po preiskavi Komisije v zvezi z morebitno kršitvijo Uredbe (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti ⁽⁵⁾ ter člena 56 Pogodbe o svobodi opravljanja storitev se je s 1. marcem 2011 spremenila stopnja takse, tako da se enotna taksa v višini 3 EUR uporablja za vse odhode, ne glede na prepotovano razdaljo ⁽⁶⁾.

3. RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE

(11) Komisija je začela formalni postopek v zvezi z nižjo takso, ki se je uporabljala za nekatere letalske proge v obdobju od 30. marca 2009 do 1. marca 2011, saj je menila, da gre za državno pomoč, in je imela pomisleke glede njene združljivosti z notranjim trgov.

(12) V skladu z ustaljeno sodno prakso ⁽⁷⁾ je Komisija v svoji oceni, ali je ukrep selektiven, najprej opredelila zadevni referenčni davčni sistem in nato analizirala, ali ukrep pomeni odstopanje od navedenega sistema, in če je odgovor pritrdilen, ali je Irska dokazala, da je takšno odstopanje značilno in logično za davčni sistem.

(13) V zadevnem primeru je ugotovila, da je referenčni sistem obdavčitev potnikov v zračnem prometu, ki odhajajo z irskega letališča.

(14) Komisija je opozorila, da je davčni sistem za letalska potovanja predvidel splošno ali običajno stopnjo, veljavno za skoraj vse lete, in znižano stopnjo za lete do destinacij v oddaljenosti največ 300 km od letališča v Dublinu. Ugotovila je, da običajna stopnja pomeni referenčni sistem, znižana stopnja, ki se je uporabljala

za jasno določeno kategorijo letov, pa se šteje za izjemo od referenčnega sistema.

(15) Komisija je imela pomisleke, ali je znižana stopnja upravičena na podlagi razdalje med začetno in končno destinacijo potovanja.

(16) Prvič, takšna stopnja se ni uporabljala na podlagi dejanske dolžine leta, temveč na podlagi razdalje med letališčem v Dublinu in končno destinacijo.

(17) Drugič, strukturiranost in objektivnost takse nista bili povezani z razdaljo leta, temveč s samim odhodom z irskega letališča. Povezanost z davčnim organom, obdavčitev (odhod z irskega letališča) in negativni zunanji učinki na irsko družbo (hrup in onesnaževanje zraka) so bili popolnoma enaki za vse potnike, ki so leteli z irskega letališča, ne glede na destinacijo leta in prepotovano razdaljo. Vsi zadevni letalski prevozniki so bili ob upoštevanju navedenega cilja v enakem pravnem in dejanskem položaju.

(18) Tretjič, za davčni sistem ni bilo značilno jasno razlikovanje davčnih stopenj glede na razdaljo leta, saj je določal samo dve stopnji: eno za zelo kratke lete in drugo za vse ostale lete. Navedeno merilo je dajalo prednost letom znotraj Irske in v nekatere zahodne dele Združenega kraljestva ter posledično neupravičeno razlikovalo med nacionalnimi leti in leti znotraj Unije. Irski organi so v zadevnem primeru trdili, da bi bila višja pristojbina za destinacije, za katere se je uporabljala nižja taksa, nesorazmerna glede na ceno. Komisija je ugotovila, da cena letalskih vozovnic za notranje lete ni nujno nižja od cene leta za druge destinacije v Uniji. Zato se zdi, da narava in logika davčnega sistema za letalska potovanja ne upravičujeta nižje takse, ki se tako šteje za selektivni ukrep.

(19) Ker so bila vsa ostala merila iz člena 107(1) Pogodbe izpolnjena, je ukrep pomenil državno pomoč za letalske prevoznike, ki so opravljali lete na progah, upravičenih do znižane stopnje.

(20) Pomoč ni spadala v področje uporabe smernic o združljivosti državne pomoči, ki jih je objavila Komisija. Ker naj bi pomenila pomoč za tekoče poslovanje, ki je neupravičeno razlikovala med leti znotraj Unije, se ni mogla šteti za združljivo neposredno v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe. Poleg tega pomoč ni spadala niti v katero koli drugo izjemo iz člena 107(2) ali (3) Pogodbe.

⁽⁵⁾ UL L 293, 31.10.2008, str. 3.

⁽⁶⁾ Komisija je v okviru postopka za ugotavljanje kršitve predložila svoje uradno obvestilo iz dopisa z dne 18. marca 2010, v katerem je menila, da Irski z razlikami v stopnjah takse za letalska potovanja ni uspelo izpolniti obveznosti iz Uredbe (ES) št. 1008/2008 in člena 56 Pogodbe. Irski organi so po prejemu uradnega obvestila spremenili davčni sistem.

⁽⁷⁾ Glej na primer sodbi Sodišča z dne 6. septembra 2006 v zadevi *Portugalska proti Komisiji* (C-88/03, ZOdl., str. I-7115, točka 56) in z dne 22. decembra 2006 v zadevi *British Aggregates proti Komisiji* (C-487/06 P, ZOdl., str. I-10505, točke 81–83).

- (21) Zato je imela Komisija pomisleke v smislu združljivosti ukrepa pomoči z notranjim trgov in se v skladu s členom 4(4) Uredbe (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES⁽⁸⁾ odločila začeti postopek formalne preiskave, s čimer je Irsko in druge zainteresirane strani pozvala k predložitvi pripomb.

4. PRIPOMBE ZAIINTERESIRANIH STRANI

- (22) Komisija je kot odgovor na obvestilo, objavljeno v Uradnem listu⁽⁹⁾, prejela pripombe irskih organov in družbe Ryanair.

4.1 Pripombe irskih organov

4.1.1 To je taksa za potrošnike

- (23) Irski organi navajajo, da je taksa na letalska potovanja v osnovi taksa za potrošnike. Irski organi so zaradi lažje izvedbe vsakemu letalskemu prevozniku naložili, naj davčnemu uradu plača ustrezen znesek za vsakega potnika, ki leti z irskega letališča in potuje z navedenim prevoznikom. Vendar lahko letalski prevozniki takso prenesejo na potnike in jim jo zaračunajo.

- (24) Poleg tega je taksa na letalska potovanja ponavadi navedena pri ceni letalske vozovnice in/ali v splošnih pogojih prevoznika kot taksa ali dajatev, in sicer v povezavi z drugimi pristojbinami in taksami. Zato taksa letalskim prevoznikom ne prinaša koristi, saj je le še ena dajatev, taksa ali pristojbina, ki se dejansko zaračuna potrošniku.

4.1.2 Brez ugodnosti za posamezne prevoznike

- (25) Irski organi navajajo, da je zagotavljanje prednosti za posamezne prevoznike predpogoj, da bi taksa na letalska potovanja spadala v opredelitev iz člena 107(1) Pogodbe. Menijo, da bi bilo v okoliščinah, ko je taksa na letalska potovanja dejansko davek na potrošnjo, ne glede na to, ali je v višini 10 ali 2 EUR, težko razumeti, kako bi posameznim prevoznikom prinašala koristi.

- (26) Nedvomno so vsi prevozniki, ne glede na to, ali morajo zaračunavati takso v višini 10 ali 2 EUR, v enakem položaju. Vprašanje, ki se postavlja, je, ali imajo ugodnosti le tisti letalski prevozniki, ki morajo zaračunavati takso v skupni višini 2 EUR. Irski organi menijo, da je edini realni scenarij, ko bi lahko taksa na letalska potovanja pomenila pomoč, če bi bili letalski prevozniki, ki

opravljajo lete do destinacij v oddaljenosti največ 300 km od letališča v Dublinu, zavezani zaračunavati takso v višini 10 EUR, vendar bi imeli pravico zadržati razliko med 10 in 2 EUR. Vendar v tem primeru ni bilo tako. V zvezi s tem je treba izpostaviti, da irski organi pri načrtovanju zadevne takse niso imeli v mislih določenega prevoznika ali poslovnega modela.

4.1.3 Irski letalski prevozniki nimajo prednosti

- (27) Prvič, opozoriti je treba, da Irska nima več nacionalnih letalskih prevoznikov kot takih, če upoštevamo, da je družbo Aer Lingus, ki je bila prvotno nacionalni letalski prevoznik, odprodala v manjšinskih deležih.

- (28) Če bi imela taksa kakršen koli učinek na letalske prevoznike, bi se ta učinek med navedenimi prevozniki zelo razlikoval. Irski organi so izpostavili, da so lete znotraj Unije, za katere se je uporabljala višja taksa v višini 10 EUR, opravljeni predvsem isti irski letalski prevozniki. Trije letalski prevozniki so v zadevnem obdobju obvladovali približno [93–97] (*) % trga letov, za katere se je uporabljala nižja taksa, hkrati pa so bili z [82–87] (*) % vodilni tudi na trgu letov znotraj Unije.

- (29) Irski organi so zlasti trdili, da je kakršen koli slabši položaj, na katerega se sklicuje družba Ryanair, prav gotovo neutemeljen, saj družba predstavlja približno [56–63] (*) % potnikov, ki so potovali z leti, za katere se je uporabljala nižja taksa (glej preglednico 1).

Preglednica 1

Tržni deleži irskih letalskih prevoznikov za lete z irskih letališč

Tržni deleži		
	največ 300 km	več kot 300 km ⁽¹⁾
Ryanair	[56–63] (*) %	[42–47] (*) %
Aer Lingus	[16–23] (*) %	[35–40] (*) %
Aer Arann	[10–17] (*) %	[0,5–2,5] (*) %
SKUPAJ	[93–97] (*) %	[82–85] (*) %

(1) Izključno znotraj Unije.

Vir: Informacije je zagotovila Irska na podlagi podatkov, ki so jih predložili trije irski letalski prevozniki, in podatkov iz osrednjega statističnega urada.

⁽⁸⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

⁽⁹⁾ Glej opombo 1.

(*) Zaradi poslovne skrivnosti se uporablja razpon.

(30) Preglednica 1 kaže, da je imel edini letalski prevoznik, ki bi ga bilo mogoče zaradi manjšega lastniškega deleža države opredeliti kot nacionalnega prevoznika (Aer Lingus), veliko večji delež letov, za katere se je uporabljala višja taksa ([35–40] (*) %), kot tistih, za katere je veljala nižja taksa ([16–23] (*) %). Zato bi bila družba Aer Lingus v bistveno slabšem položaju, če bi imela nižja taksa kakršen koli učinek na letalske prevoznike.

(31) V zvezi z družbo Aer Arann, za katero pritožnik trdi, da je imela koristi od domnevne pomoči, so irski organi navedli, da je med letoma 2007 in 2010 doživela precejšen upad v prometu in številu potnikov. Družba Aer Arann je po uvedbi takse poročala o izgubah v višini 18 milijonov EUR, zato se zdi, da je imela največji dobiček pred uvedbo takse. Irski organi so izpostavili še, da sta se pritožnik in družba Aer Arann potegovala samo za eno notranjo progo, na kateri je prvi opravljal skoraj [37–42] (*) % letov. V zvezi z leti do destinacij v tujini, za katere se je uporabljala nižja taksa (zahodno Združeno kraljestvo), je pritožnik opravljal več kot [37–42] (*) % rednih letov, medtem ko sta imeli družbi Aer Arann in Aer Lingus manjši delež.

(32) Poleg tega so imeli letalski prevozniki zunaj Irske vedno možnost opravljati lete, za katere se je uporabljala nižja taksa. Država v tem okviru ni imela nobene diskrecijske pravice. Irski organi trdijo, da bi tuji prevozniki (zunaj Irske) opravljali lete, za katere se uporablja nižja taksa, če bi opravljanje takšnih letov prinašalo prednosti. Dejstvo, da takih letov ne opravlja noben tuj letalski prevoznik, kaže, da nižja taksa ne prinaša nobenih prednosti.

4.1.4 Nižja taksa je bila uvedena, da bi se izognili uporabi takse, ki bi bila nesorazmerna glede na ceno vozovnice

(33) Irski organi poudarjajo, da je namen različnih stopenj uvesti sorazmernosti na ravni takse, ki se nanaša na razdaljo, saj so cene ponavadi nižje za bližje destinacije. Čeprav ni sporno, da popolna vzajemna povezava med razdaljo in ceno ne obstaja, je prevladovalo mnenje, da je takšna povezava zadostna za upravičenost razdelitve takse na dve stopnji. Irski organi menijo, da bi sistem zaradi mehanizma, ki bi zagotovil natančnejše razlikovanje na podlagi razdalje, postal izjemno zapleten in bi pomenil upravno obremenitev.

4.1.5 Brez izkrivljanja konkurence

(34) Irski organi trdijo, da nižja taksa ni povzročila nobenega izkrivljanja konkurence in ni vplivala na trgovino. Prvič,

ker je bila taksa kot taka davek na potrošnjo, ni imela nobenega občutnega učinka na letalske prevoznike. Drugič, različne stopnje takse niso razlikovale med irskim trgom in trgi ostalih držav članic. Velika večina letov, za katere se je uporabljala nižja taksa, ni bilo notranjih (68 % v primerjavi z 32 % za povsem notranje lete). Tretjič, letalski prevozniki so dejavni na trgu, odprtem za konkurenco, kar pomeni, da je bil trg odprt za nove udeležence, za katere se je nižja taksa uporabljala na podlagi enakih pogojev, kot veljajo za druge letalske prevoznike. Če bi nižja taksa nekaterim prevoznikom prinašala koristi, bi letalski prevozniki zunaj Irske verjetno opravljali lete, za katere se je ta uporabljala. Dejstvo, da ni novih udeležencev, kaže, da nižja taksa ni zagotavljala prednosti določenim letalskim prevoznikom.

4.1.6 Kakršna koli pomoč bi bila pomoč *de minimis* ali pa bi imela negativen učinek na sodelujoče letalske prevoznike

(35) Četudi naj bi se nižja taksa štela za državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, bi morala biti po trditvah irskih organov razglašena za združljivo z notranjim trgom, saj naj bi šlo bodisi za pomoč *de minimis* bodisi za zanemarljiv učinek na sodelujoče letalske prevoznike.

4.2 Priloge tretjih strani

4.2.1 Ryanair

(36) Glede na to, da gre pri nižji taksi za državno pomoč, družba Ryanair soglaša s predhodnim stališčem, ki ga je Komisija izrazila v sklepu z dne 13. maja 2011, da je nižja taksa nekaterim letalskim ponudnikom prinašala koristi in da pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe. Vendar se družba ne strinja s stališčem Komisije, da (i) se višja taksa v višini 10 EUR šteje za „običajno“ in da (ii) ji je ukrep zagotovil prednost.

(37) Družba Ryanair v zvezi z uvedbo „običajne“ ali „standardne“ takse na podlagi davčnega sistema trdi, da je stališče Komisije, da je višja taksa v višini 10 EUR običajna in da so imeli koristi vsi letalski prevozniki, za katere se je uporabljala taksa v višini 2 EUR, samovoljno. Po mnenju družbe Ryanair ni nobenega razloga, zakaj bi morala višja taksa, in ne nižja, veljati za običajno. Poleg tega je verjetno, da je nova taksa skupek prvotnih stopenj, saj je enotna taksa nadomestila dvostopenjsko. Zato bi bila nova taksa smiselno merilo za oceno kakršne koli morebitne škode ali koristi, ki jih prinaša dvostopenjski sistem.

(38) Družba Ryanair nadalje trdi, da ji taksa na letalska potovanja z dvema stopnjama ni zagotovila prednosti. Komisija mora pri proučitvi ukrepa, ki lahko pomeni državno

pomoč, upoštevati njegove učinke na morebitne upravičence in zlasti odšteti kakršne koli posebne pristojbine, ki bremenijo ugodnosti, ki jih prinaša domnevna pomoč. Družba Ryanair je v obdobju, ko je veljal dvostopenjski davčni sistem, plačala takse, opredeljene v preglednici 2.

Preglednica 2

Število potnikov in plačana taksa v obdobju od 30. marca 2009 do 1. marca 2011

Ciljna kategorija z letališča v Dublinu	Potniki, za katere velja plačilo takse	Plačana taksa	Delež
Največ 300 km znotraj države (plačilo 2 EUR)	[...] (*)	[...] EUR (*)	[0,5–2,5] (*) %
Največ 300 km zunaj države (plačilo 2 EUR)	[...] (*)	[...] EUR (*)	[1,5–4,5] (*) %
Več kot 300 km znotraj EU	[...] (*)	[...] EUR (*)	[93–98] (*) %
Več kot 300 km zunaj EU	[...] (*)	[...] EUR (*)	[0,3–2,5] (*) %
SKUPAJ	[...] (*)	[...] EUR (*)	100 %

- (39) Ker družba Ryanair meni, da bi se morala nova enotna taksa v višini 3 EUR šteti za običajno, bi morala v obdobju od 30. marca 2009 do 1. marca 2011 plačati [...] EUR (*)⁽¹⁰⁾ takse na letalska potovanja. To znaša [...] EUR (*) manj od dejansko plačanega zneska (glej preglednico 2). Zato družba Ryanair trdi, da ji nižja taksa ni prinašala nobenih koristi, temveč je bila zaradi tega samo v slabšem položaju.

4.3 Pripombe Irske o ugotovitvah tretje strani

- (40) Irski organi so 13. januarja 2012 predložili svoje stališče o pripombah družbe Ryanair: Prvič, ne strinjajo se z opisom takse, ki ga je podala družba, saj menijo, da gre dejansko za davek na potrošnjo in da nižja taksa letalskim prevoznikom ni zagotovila prednosti. Drugič, ne vidijo, kako bi bil lahko Ryanair družba, ki jo je nižja taksa najbolj neposredno in negativno prizadela, zlasti ker šteje [56–63] (*) % potnikov, ki potujejo na letih, za katere se uporablja navedena taksa. Tretjič, ni podlage za trditev, da je nižja taksa namenjena podpori družbe Aer Arann. Irski organi pri načrtovanju takse na letalska potovanja niso imeli v mislih določenega letalskega prevoznika. Četrtič, trditev družbe Ryanair, da naj se višja taksa v višini 10 EUR ne šteje za običajno v smislu takse na letalska potovanja, ni smiselna. Višja taksa se je v okviru dvostopenjskega sistema uporabljala za 85 do

90 % vseh odhodov. Irski organi so ponovno poudarili, da so dovolili odstopanje od standardnega zneska v višini 10 EUR, da bi uvedli element sorazmernosti na ravni takse, ki se nanaša na razdaljo.

5. OCENA

5.1 Obstoje državne pomoči v skladu s členom 107(1) Pogodbe

- (41) V skladu s členom 107(1) Pogodbe „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.

Selektivnost

- (42) Da bi bil ukrep skladen s členom 107(1) Pogodbe, mora biti selektiven⁽¹¹⁾. Komisija mora za določitev, ali je ukrep selektiven, oceniti, ali daje prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“ v primerjavi z drugimi ukrepi, ki so ob upoštevanju cilja, ki si ga zadevna ureditev prizadeva doseči, v dejansko in pravno primerljivem položaju⁽¹²⁾. Fiskalni ukrep je glede na ustaljeno sodno prakso⁽¹³⁾ na prvi pogled selektiven, če pomeni odmik od običajne uporabe splošnega davčnega okvira.
- (43) Prvič, Komisija mora zato opredeliti zadevni referenčni davčni sistem. Komisija v zvezi z obdavčitvijo ugotavlja, da opredelitev pojma sistem obdavčitve načeloma spada v izključno pristojnost držav članic. Irski organi so pri načrtovanju sistema obdavčitve obdavčljivi dogodek letalskih potovanj opredelili kot odhod potnika na letalu z letališča na Irskem. Referenčni sistem je zato obdavčitev potnikov v zračnem prometu, ki odhajajo z irskega letališča. Cilj navedenega sistema je povečati prihodke v državni proračun. Irski organi so v odgovoru na ugotovitve tretje strani potrdili odločitev, da je referenčni sistem obdavčitev potnikov v zračnem prometu, ki odhajajo z irskega letališča.

⁽¹¹⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 15. decembra 2005 v zadevi *Italija proti Komisiji* (C-66/02, ZOdl., str. I-10901, točka 94).

⁽¹²⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 8. novembra 2001 v zadevi *Adria-Wien Pipeline* (C-143/99, Recueil, str. I-8365, točka 41); z dne 29. aprila 2004 v zadevi *GIL Insurance in drugi* (C-308/01, Recueil, str. I-4777, točka 68); z dne 3. marca 2005 v zadevi *Heiser* (C-172/03, ZOdl., str. I-1627, točka 40, z dne 6. septembra 2006 v zadevi *Portugalska proti Komisiji* (C-88/03, ZOdl. str. I-7115, točka 54) in z dne 17. novembra 2009 v zadevi *Presidente del Consiglio dei Ministri proti Regione Sardegna* (C-169/08, ZOdl., str. I-10821, točka 61).

⁽¹³⁾ Glej na primer sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. septembra 2006 v zadevi *British Aggregates proti Komisiji* (T-210/02, ZOdl., str. II-2789, točka 107) ter sodbi Sodišča z dne 6. septembra 2006 v zadevi *Portugalska proti Komisiji* (C-88/03, ZOdl., str. I-7115, točka 56) in z dne 22. decembra 2008 v zadevi *British Aggregates proti Komisiji* (C-487/06 P, ZOdl., str. I-10505, točke 81–83).

⁽¹⁰⁾ 3 EUR pomnoženi s [...] (*) potniki.

- (44) Drugič, Komisija se mora v skladu z ustaljeno sodno prakso⁽¹⁴⁾ odločiti, ali zadevni davčni ukrep pomeni odstopanje od opredeljenega referenčnega sistema.
- (45) Družba Ryanair trdi, da je treba nižjo takso v višini 2 EUR ali namesto tega enotno takso v višini 3 EUR, ki je bila uvedena 1. marca 2011, obravnavati kot običajno v davčnem sistemu za letalska potovanja. Vendar se nižja taksa poleg nekaterih destinacij v zahodnem Združenem kraljestvu uporablja samo za notranje lete in po mnenju irskih organov samo za 10–15 % vseh letov, ki so obdavčeni. Zato je ni mogoče šteti za običajno takso. Taksa v višini 3 EUR pa ni bila v veljavi v obdobju, na katerega se nanaša ta sklep, zaradi česar je ni mogoče šteti za običajno za takratni davčni sistem za letalska potovanja. Zato Komisija ugotavlja, da je bila višja taksa v višini 10 EUR običajna za referenčni sistem, medtem ko se je znižana taksa v višini 2 EUR, ki se je uporabljala za jasno določeno kategorijo letov, štela za izjemo od referenčnega sistema.
- (46) Tretjič, Komisija mora proučiti, ali „narava ali splošna shema sistema“⁽¹⁵⁾ v državi članici upravičuje takšne izjeme. V tem primeru se šteje, da ukrep ne prinaša selektivne koristi in zato ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe. V tem okviru je treba opozoriti, da so v skladu s sodno prakso⁽¹⁶⁾ pomembna osnovna in vodilna načela referenčnega sistema in ne tista iz posameznega zadevnega ukrepa.
- (47) Nižja taksa je bila po mnenju irskih organov uvedena, da bi na ravni takse, ki se nanaša na razdaljo leta, dodali element sorazmernosti. Komisija ugotavlja, da se takšna razlaga ne nanaša na osnovna in vodilna načela samega davčnega sistema, temveč na tista iz samega odstopanja. Strukturiranost in objektivnost takse nista bili povezani z razdaljo leta, temveč s samim odhodom z irskega letališča. Povezanost z davčnim organom, obdavčitev (odhod z irskega letališča) in negativni zunanji učinki na irsko skupino potnikov, ki so leteli z irskega letališča (na primer hrup in onesnaževanje zraka), so bili popolnoma enaki ne glede na destinacijo leta in prepotovano razdaljo. Zato so bili vsi zadevni letalski prevozniki ob upoštevanju navedenega cilja v enakem pravnem in dejanskem položaju.
- (48) Poleg tega za davčni sistem ni značilno jasno razlikovanje stopenj takse glede na dejansko dolžino letov. Prvič, takšna stopnja se ni uporabljala na podlagi dejanske dolžine leta, temveč na podlagi razdalje med letališčem v Dublinu in končno destinacijo, ne glede na dejanski kraj odhoda. Drugič, davčni sistem določa samo dve stopnji: eno za zelo kratke lete z letališča v Dublinu in drugo za vse ostale lete.
- (49) Čeprav so bili razlogi za odstopanje v naravi in logiki načel davčnega sistema za letalska potovanja, je Sodišče navedlo, da morajo biti koristi skladne s strukturnimi značilnostmi zadevnega davčnega sistema, pa tudi z načinom, kako se izvajajo⁽¹⁷⁾. Kot je bilo že navedeno v uvodni izjavi 47, davčni sistem dejansko ni zagotovil sorazmernih taks v skladu z dejansko dolžino letov, ker je bila veljavna stopnja določena na podlagi razdalje med letališčem v Dublinu in končno destinacijo, ne glede na dejanski kraj odhoda, ter ker sta veljali samo dve stopnji: ena za zelo kratke lete z letališča v Dublinu in druga za vse ostale lete. Cena letalskih vozovnic za notranje lete ni nujno nižja od cene letov za druge destinacije v Uniji. Ukrep zato ni dosegel svojega cilja zagotovitve sorazmernosti taks v zvezi z razdaljo letov. V tem primeru niti irski organi niti nobena tretja stran niso trdili, da učinek odstopanja pomeni dejansko sorazmernost stopnje takse z razdaljo. Nasprotno, irski organi ugotavljajo, da ni bilo nobene popolne soodvisnosti med razdaljo in višino takse.
- (50) Zato Komisija ne vidi razloga za spremembo predhodnega stališča, da logika in splošna shema davčnega sistema za letalska potovanja ne predvidevata nižje takse. Komisija v skladu s tem meni, da je ukrep selektiven in da ga ni mogoče upravičiti z naravo in logiko sistema.

Prednost

- (51) Davčni odhodki pomenijo stroške, ki jih ponavadi nosi podjetje.

⁽¹⁴⁾ Glej opombo 12 zgoraj.

⁽¹⁵⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 2. julija 1974 v zadevi Italija proti Komisiji (C-173/73, Recueil, str. 709) ter točko 13 in naslednje Obvestilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za ukrepe, ki zadevajo neposredno obdavčitev ustvarjenega dohodka, UL C 384, 10.12.1998, str. 3.

⁽¹⁶⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 8. septembra 2011 v združenih zadevah Ministero dell'Economia e delle Finanze in Agenzia delle Entrate proti Paint Graphos Soc. coop. arl, Adige Carni Soc. coop. arl, v postopku likvidacije proti Agenzia delle Entrate in Ministero dell'Economia e delle Finanze ter Ministero delle Finanze proti Michele Franchetto (od C-78/08 do C-80/08, še neobjavljene v ZODl., zlasti točka 69) in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. septembra 2006 v zadevi British Aggregates proti Komisiji (T-210/02, ZODl., točka 107).

⁽¹⁷⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 8. septembra 2011 v združenih zadevah Ministero dell'Economia e delle Finanze in Agenzia delle Entrate proti Paint Graphos Soc. coop. arl, Adige Carni Soc. coop. arl, v postopku likvidacije proti Agenzia delle Entrate in Ministero dell'Economia e delle Finanze ter Ministero delle Finanze proti Michele Franchetto (od C-78/08 do C-80/08, še neobjavljene v ZODl., točka 73).

- (52) Uporaba takse na letalska potovanja lahko vpliva na prihodke letalskih prevoznikov, ki morajo plačati navedeno takso, saj lahko ti zvišajo cene letalskih vozovnic, ki jih ponudijo kupcem, ali znižajo maržo za vsako vozovnico, ki jo prodajo, če se ne odločijo prenesti takse na kupce. V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da „se bodo razlike v taksah, ki jih morajo poravnati potniki, samodejno odražale v stroških prevoza, saj letališke takse neposredno in samodejno vplivajo na cene letov, zato bo [...] dostop do notranjih letov imel prednost pred dostopom do letov znotraj Skupnosti“⁽¹⁸⁾.
- (53) Zato ima znižana taksa za nekatere vrste letov manjši učinek na letalske prevoznike, ki ponujajo takšne lete, kot ga ima običajna taksa. Navedeni letalski prevozniki so oproščeni stroškov, ki bi jih ponavadi nosili, zaradi česar na kupce prenesejo manj stroškov ali pa jih tudi sami prevzamejo manj.
- (54) Komisija v skladu s tem ugotavlja, da je nižja taksa pomenila prednost za letalske prevoznike, ki opravljajo lete, za katere se uporablja navedena taksa. Nižji stroški, ki so jih morali prenesti na kupce ali ki so jih neposredno prevzeli sami, so predstavljali finančna sredstva, ki so jih lahko navedeni letalski prevozniki zmanjšali in zato izboljšali svoj gospodarski položaj v primerjavi z drugimi letalskimi prevozniki, ki tekmujejo na trgu za zračni promet. Prednost se nanaša na razliko med nižjo takso v višini 2 EUR in običajno takso v višini 10 EUR v obdobju med 30. marcem 2009 in 1. marcem 2011. Komisija ugotavlja, da so lete, za katere se je uporabljala nižja taksa, opravljali predvsem letalski prevozniki, ki so tesno povezani z Irsko (družbe Aer Lingus, Aer Arann in Ryanair so bile ustanovljene na Irskem in imajo tam še vedno svoj sedež). Zato je znižana taksa irskim prevoznikom dejansko zagotovila prednost pred drugimi prevozniki iz Unije.
- (55) Komisija ne more sprejeti trditve družbe Ryanair, da je bila prednost omejena na razliko med nižjo takso in takso v višini 3 EUR, ki je bila uvedena 1. marca 2011. Takšna taksa se ni uporabljala hkrati z nižjo takso, in če je prednost opredeljena v sistemu z eno nižjo in eno višjo takso, referenčna vrednost, ki se giblje med navedenima taksama, ne obsega celotne prednosti, ki je bila odobrena.
- (56) Družba Ryanair nadalje trdi, da ji je nižja taksa prinesla manj ugodnosti kot, na primer, družbi Aer Arann, saj je večina njenih letov namenjena na destinacije, za katere se uporablja višja taksa. Vendar je prednost, ki izhaja iz uporabe nižje takse v višini 2 EUR, razlika med navedeno in običajno takso v višini 10 EUR. Družba Ryanair je z uporabo nižje takse za nekatere lete, tako kot drugi letalski prevozniki, ki opravljajo lete, za katere se uporablja navedena taksa, uživala prednosti, ki se nanašajo na razliko med navedenima taksama.
- (57) Irski organi trdijo, da je bil namen prenesti takso na potnike in zato letalski prevozniki niso imeli nobene prednosti. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da lahko znižanje običajne takse pomeni selektivno prednost za letalskega prevoznika, ki mora znižano takso plačati tudi, kadar prenos zadevne takse na kupce zahteva zakon⁽¹⁹⁾. Nadalje še ugotavlja, da v zadevnem primeru ni bilo mehanizma, ki bi zagotovil, da je bila taksa dejansko prenesena, temveč je bil letalski prevoznik tisti, ki se je odločal, ali in kako bi takso prenesel na potnike. Pritožnik je v pritožbi dejansko trdil nasprotno, in sicer da stroškov takse ni mogel prenesti na kupce, saj bi to imelo nesorazmeren učinek na cene njegovih letalskih vozovnic. Komisija se zato ne strinja z irskimi organi, da letalski prevozniki niso imeli prednosti: tisti, ki so lahko uporabili nižjo takso za nekatere lete, so na svoje kupce prenesli nižje stroške kot drugi prevozniki. Prav tako je to v skladu s prakso Komisije, ob upoštevanju ukrepov pomoči, ki izhajajo iz trošarine⁽²⁰⁾, v skladu s katerimi je letalski prevoznik, ki je dolžan plačati takso, zaradi oprostitve trošarine imel prednost ne glede na dejstvo, da bo navedeni subjekt morda moral takso prenesti na kupce.
- (58) Komisija v skladu s tem ugotavlja, da je nižja taksa pomenila prednost za nekatere letalske prevoznike. Prednost se nanaša na razliko med nižjo takso v višini 2 EUR in običajno takso v višini 10 EUR v obdobju med 30. marcem 2009 in 1. marcem 2011. Lete, za katere se je uporabljala nižja taksa, so opravljali predvsem letalski prevozniki, ki so tesno povezani z Irsko (družbe Aer Lingus, Aer Arann in Ryanair). Zato je znižana taksa pomenila prednost irskih letalskih prevoznikov pred drugimi prevozniki iz Unije.

⁽¹⁸⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 6. februarja 2003 v zadevi *Georgios Stylianakis proti Elliniko Dimosio* (C-92/01, Recueil, str. I-1291, točka 28) in z dne 26. junija 2001 v zadevi *Komisija proti Portugalski* (C-70/99, Recueil, str. I-4845, točka 20).

⁽¹⁹⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 8. novembra 2001 v zadevi *Adria-Wien Pipeline GmbH in Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH proti Finanzlandesdirektion für Kärnten* (C-143/99, Recueil, zlasti točke 5, 54 in 55).

⁽²⁰⁾ Glej Odločbo Komisije C(2007) 754 o državni pomoči N 892/2006 – FI – Sprememba diferencirane sheme davka na energijo, UL C 109, 15.5.2007, str. 1; Odločbo Komisije C(2007) 2416/2 o zadevi N 775/2006 – DE – Znižana stopnja davka na proizvodnjo, kmetijstvo in gozdarstvo itd., UL C 152, 6.7.2007, str. 3; Odločbo Komisije C(2005) 1815/3 o zadevi N 190/A/2005 – UK – Sprememba dajatve na klimatske spremembe, UL C 146, 22.6.2006, str. 8; in Odločbo Komisije C(2009) 8093/2 o zadevi N 327/2008 – DK – Zmanjšanje davka na NO_x za velike onesnaževalce in podjetja, ki znižujejo onesnaževanje, ter zmanjšanje davka za bioplin in biomaso, UL C 166, 25.6.2010, str. 1.

Državna sredstva in odgovornost države

- (59) Dejstvo, da so irski organi dovolili uporabo nižje takse namesto običajne, je privedlo do izgube prihodka od takse na državni ravni, zaradi česar je morala država to financirati z lastnimi sredstvi. Ker so o nižji taksi odločili nacionalni organi, tega ukrepa ni mogoče pripisati državi.

Učinek na konkurenco in trgovino med državami članicami

- (60) Letalski prevozniki, ki jim je nižja taksa prinašala koristi, so bili v primerjavi s konkurenco oproščeni stroškov, ki bi jih sicer nosili ali prenesli na kupce. Zato je nižja taksa na letalska potovanja izboljšala njihov gospodarski položaj v primerjavi z drugimi podjetji, ki tekmujejo na trgu za zračni promet, s čimer so izkrivljali konkurenco ali tvegali takšno ravnanje.
- (61) Kadar pomoč, ki jo odobri država članica, okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji v trgovini znotraj Unije, se šteje, da je zadevna pomoč vplivala na ta podjetja⁽²¹⁾. Dovolj je, da prejemnik pomoči tekmuje z drugimi podjetji na trgih, odprtih za konkurenco⁽²²⁾. Za sektor zračnega prometa je značilna huda konkurenca med prevozniki iz različnih držav članic, zlasti od začetka veljavnosti tretje faze liberalizacije zračnega prometa („tretji paket“) 1. januarja 1993, in sicer z Uredbo Sveta (EGS) št. 2407/92 z dne 23. julija 1992 o licenciranju letalskih prevoznikov⁽²³⁾, Uredbo Sveta (EGS) št. 2408/92 z dne 23. julija 1992 o dostopu letalskih prevoznikov Skupnosti do letalskih prog znotraj Skupnosti⁽²⁴⁾ in Uredbo Sveta (EGS) št. 2409/92 z dne 23. julija 1992 o prevozninah in tarifah za zračni prevoz⁽²⁵⁾. Znižana taksa je zato lahko vplivala na trgovino med državami članicami, saj je okrepila položaj nekaterih letalskih prevoznikov, ki tekmujejo na trgu, popolnoma liberaliziranjem na ravni Unije.
- (62) Ker so bila vsa merila iz člena 107(1) Pogodbe izpolnjena, ukrep pomeni državno pomoč za letalske prevoznike, ki so opravljali lete, upravičene do znižane takse.

5.2 Zakonitost

- (63) Irski organi ukrepa niso priglasili pred začetkom njegovega izvajanja in tako niso izpolnili svojih obveznosti iz

⁽²¹⁾ Glej zlasti sodbe Sodišča z dne 17. septembra 1980 v zadevi *Philip Morris proti Komisiji* (730/79, Recueil, str. 2671, točka 11); z dne 22. novembra 2001 v zadevi *Ferring proti ACOS* (C-53/00, Recueil, str. I-9067, točka 21) in z dne 29. aprila 2004 v zadevi *Italija proti Komisiji* (C-372/97, Recueil, str. I-3679, točka 44).

⁽²²⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 30. aprila 1998 v zadevi *Vlaams Gewest proti Komisiji* (T-214/95, Recueil, str. II-717).

⁽²³⁾ UL L 240, 24.8.1992, str. 1.

⁽²⁴⁾ UL L 240, 24.8.1992, str. 8.

⁽²⁵⁾ UL L 240, 24.8.1992, str. 15.

člena 108(3) Pogodbe. Zato ukrep pomoči pomeni nezakonito državno pomoč.

5.3 Združljivost pomoči s Pogodbo

- (64) V skladu s členom 107(3)(c) PDEU se lahko za združljivo z notranjim trgovom šteje pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Ker je pomoč pomenila pomoč za tekoče poslovanje, s čimer so se nekaterim letalskim prevoznikom znižali trenutni izdatki, je v skladu s sodno prakso Sodišča načeloma nezdružljiva z notranjim trgovom⁽²⁶⁾. Pomoč ne spada na področje uporabe smernic o združljivosti državne pomoči, ki jih je v zvezi s tem objavila Komisija. Zlasti ni zajeta v smernicah Skupnosti o financiranju letališč in zagonski državni pomoči letalskim družbam z odhodi z regionalnih letališč⁽²⁷⁾, saj ni povezana z začetkom delovanja nekaterih prog. Irski organi niso trdili ali zagotovili nobenih informacij, da bi se lahko pomoč štela za združljivo v skladu s smernicami Skupnosti o državni pomoči za varstvo okolja⁽²⁸⁾. Nasprotno, pojasnili so, da je cilj takse povečati prihodke in ne zaščititi okolje. Dejstvo, da med zadevno takso ter zmanjšanjem porabe energije, onesnaževanja ali izpuštnih plinov in ravni hrupa itd. ne obstaja nobena jasna ali sorazmerna povezava, podpira takšno razmišljanje. Zato Komisija meni, da pomoč ni združljiva z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe.
- (65) Zadevna pomoč ne spada niti v katero koli drugo izjemo iz člena 107(2) ali (3) Pogodbe.
- (66) Četudi bi bila pomoč združljiva s katero koli izjemo iz člena 107(2) ali (3) Pogodbe, kar v tem primeru ne drži, je Sodišče navedlo, da rezultat postopka iz členov 107 in 108 Pogodbe nikoli ne sme biti v nasprotju s posebnimi določbami Pogodbe. Sodišče je tudi presodilo, da so lahko tisti vidiki pomoči, ki so v nasprotju s posebnimi določbami Pogodbe, razen členov 107 in 108, tako močno povezani z namenom pomoči, da jih ni mogoče oceniti ločeno⁽²⁹⁾. V tem primeru, kot je opisano v uvodni izjavi 10, so bile različne stopnje predmet preiskave Komisije, ki je pokazala, da kršijo Uredbo (ES)

⁽²⁶⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. junija 1995 v zadevi *Siemens SA proti Komisiji* (T-459/93, Recueil, str. II-1675, točka 48). Glej tudi sodbi Sodišča z dne 8. julija 2010 v zadevi *Freistaat Sachsen in Land Sachsen-Anhalt proti Komisiji* (T-396/08 (pritožba), točke 46–48) in z dne 19. septembra 2000 v zadevi *Nemčija proti Komisiji* (C-156/98, Recueil, str. I-6857, točka 30 in navedena sodna praksa).

⁽²⁷⁾ UL C 312, 9.12.2005, str. 1.

⁽²⁸⁾ UL C 82, 1.4.2008, str. 1.

⁽²⁹⁾ Glej na primer sodbi Sodišča z dne 15. junija 1993 v zadevi *Matra proti Komisiji* (C-225/91, Recueil, str. I-3203, točka 41) in z dne 31. januarja 2001 v zadevi *RJB Mining proti Komisiji* (T-156/98, Recueil, str. II-337, točka 112).

št. 1008/2008 in člen 56 Pogodbe o svobodi opravljanja storitev, saj razlikovanje določa še bolj zahtevne pogoje za opravljanje zračnega prevoza znotraj Unije, kot so tisti, ki veljajo za domači prevoz. Sodišče je v primerih, ki zadevajo letališke takse, izrecno navedlo, da določbe Pogodbe o svobodi opravljanja storitev veljajo tudi za sektor zračnega prometa⁽³⁰⁾. V tem primeru državna pomoč izhaja iz samega razlikovanja v višini takse. Ker taksa in pomoč pomenita dva elementa enega in istega fiskalnega ukrepa, sta neločljivi⁽³¹⁾ in zato državne pomoči ni mogoče odobriti, ne da bi kršili načelo svobode opravljanja storitev. Posledično pomoči v nobenem primeru ni mogoče šteti za združljivo s Pogodbo, saj bi neizogibno kršila določbe Uredbe (ES) št. 1008/2008 in člen 56 Pogodbe.

- (67) Komisija zato ugotavlja, da pomoči ni mogoče šteti za združljivo s Pogodbo.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

- (68) Komisija ugotavlja, da nižja stopnja takse na letalska potovanja za lete do destinacij v največji oddaljenosti 300 km od letališča v Dublinu, predvidena v razdelku 55(2) Zakona o finančah (št. 2) in zlasti v členu 2(b) tega zakona za obdobje od 30. marca 2009 do 1. marca 2011, pomeni pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe. Irska je z nezakonitim izvajanjem zadevne državne pomoči kršila člen 108(3) Pogodbe.

- (69) Državna pomoč ni v skladu z nobenim odstopanjem iz člena 107(2) in (3) Pogodbe. Ker za združljivost zadevnega ukrepa ni mogoče predvideti nobenih drugih razlogov, je nezdružljiv z notranjim trgov.

- (70) Vrednost državne pomoči je enaka razliki med nižjo stopnjo takse na letalska potovanja in standardno stopnjo v višini 10 EUR (to pomeni 8 EUR na potnika), ki se obračuna na vsakega potnika. To se nanaša na vse lete z letali, s katerimi lahko potuje več kot 20 potnikov in ki jih ne uporablja država ali vojska ter letijo z letališča z več kot 10 000 potniki na leto do destinacij v oddaljenosti največ 300 km od letališča v Dublinu. Upravičenci pomoči so družbe Ryanair, Aer Lingus, Aer Arann in drugi letalski prevozniki, ki jih določi Irska.

- (71) Komisija mora v skladu s členom 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999, če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, zahtevati, da zadevna država članica sprejme vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč. Irska bi morala zato vrniti nezdružljivo pomoč –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državna pomoč v obliki nižje takse, ki se je v obdobju med 30. marcem 2009 in 1. marcem 2011 pri uporabi razdelka 55 Zakona o finančah (št. 2) iz leta 2008 uporabljala za vse lete z letali, s katerimi lahko potuje več kot 20 potnikov in ki jih ne uporablja država ali vojska ter letijo z letališča z več kot 10 000 potniki na leto do destinacij v oddaljenosti največ 300 km od letališča v Dublinu, in jo je Irska nezakonito uveljavila s kršitvijo člena 108(3) Pogodbe, je nezdružljiva z notranjim trgov.

Člen 2

Individualna pomoč, dodeljena na podlagi sheme iz člena 1, ne pomeni pomoči, če izpolnjuje pogoje iz uredbe, sprejete v skladu s členom 2 Uredbe Sveta (ES) št. 994/98⁽³²⁾.

Člen 3

Individualna pomoč, odobrena na podlagi sheme iz člena 1, ki ob odobritvi izpolnjuje pogoje iz uredbe, sprejete v skladu s členom 1 Uredbe (ES) št. 994/98, ali na podlagi sklepa Komisije o odobritvi sheme pomoči, je združljiva z notranjim trgov do največje intenzivnosti, ki se uporablja za navedeno vrsto pomoči.

Člen 4

1. Irska bo od upravičencev izterjala nezdružljivo pomoč, ki je bila dodeljena na podlagi sheme iz člena 1.

2. Zneskom, ki jih je treba vrniti, se prištejejo obresti od izplačila pomoči upravičencem do njihovega dejanskega vračila.

3. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004⁽³³⁾.

⁽³⁰⁾ Glej sodbi Sodišča z dne 6. februarja 2003 v zadevi *Georgios Stylianakis proti Elliniko Dimosio* (C-92/01, Recueil, str. I-4845, točki 27 in 28) ter z dne 13. decembra 1989 v zadevi *Corsica Ferries France proti Direction Générale des Douanes Françaises* (C-49/89, Recueil, str. 4441, točka 10).

⁽³¹⁾ Sodba Sodišča z dne 7. septembra 2006 v zadevi *Laboratoires Boiron proti ACOSS* (C-526/04, ZOdl., str. I-7529, točka 45).

⁽³²⁾ UL L 142, 14.5.1998, str. 1.

⁽³³⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1.

Člen 5

1. Vračilo pomoči, dodeljene na podlagi sheme iz člena 1, je takojšnje in dejansko.

2. Irska zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu.

Člen 6

1. Irska v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu predloži naslednje podatke:

(a) seznam upravičencev, ki so prejeli pomoč na podlagi sheme iz člena 1, in skupni znesek prejete pomoči vsakega upravičenca iz te sheme;

(b) skupni znesek (glavnica in obresti vračila), ki ga mora vrniti vsak upravičenec;

(c) natančen opis ukrepov, ki so že sprejeti in načrtovani za uskladitev s tem sklepom;

(d) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo od upravičencev zahtevano vračilo pomoči.

2. Irska Komisijo obvešča o poteku nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, do dokončnega vračila pomoči, dodeljene v okviru sheme iz člena 1. Na zahtevo Komisije takoj predloži informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Prav tako predloži podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih za vračilo, ki so jih upravičenci že vrnili.

Člen 7

Ta sklep je naslovljen na Irsko.

V Bruslju, 25. julija 2012

Za Komisijo
JOAQUÍN Almunia
Podpredsednik

Cena naročnine 2013 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 300 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni DVD	22 uradnih jezikov EU	1 420 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	910 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni DVD	22 uradnih jezikov EU	100 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), DVD, ena izdaja na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	200 EUR na leto
Uradni list EU, serija C – natečaji	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku prodaja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem DVD-ju.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Naročilo na razne plačljive periodične publikacije, kot je naročilo na *Uradni list Evropske unije*, je možno pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. To spletišče omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljane akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletišče <http://europa.eu>

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL